

REDACTIA

Arad, Dealul Forencu-utoca nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 „
pe 1/4 an 5 „
pe o lună 2 „
Număr de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Dealul Forencu-utoca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Avis publicului.

Căldurosul sprijin al publicului cetitor, înmulțirea zilnică a abonenților noștri, dar' mai presus de toate dorul nostru de a da nou impuls luptei naționale, pe care poporul românesc din Ungaria și Ardeal e silit să o poarte pentru afirmarea drepturilor sale firești și imprescriptibile, ne-au determinat să dăm ziarului nostru o extensiune mai mare.

Spre scopul acesta în anul, ce încurând se încheie, ni-am procurat litere nouă, ear în zilele din urmă ni-am adus și o nouă mașină de tipar.

Astfel începând dela 1 Ianuarie v. 1904 „Tribuna Poporului“ își schimbă formatul și fiecare număr va eși pe 8 și mai multe pagini.

Din formatul cel nou acum la Crăciun vom da un număr de probă de vre-o 20—24 pagini. Condele distinse românești își vor da întâlnire pe acelea pagini. Acest număr se va tipări și expediat în 10 mii de exemplare.

Deoarece dorim, ca numărul acesta să ajungă în toate părțile societății românești și în toate colțurile țării unde se află Românii, rugăm pe toți cetitorii și sprijinitorii noștri, să ne trimită pe câte-o carte poștală adresa acelor cunoscuți ai lor, despre care cred că li-s'ar cuveni trimiterea numărului nostru de Crăciun. Adresele acestea să ni se comunice până în 10 Decembrie st. vechiu. Cele comunicate mai târziu nu vor fi luate în considerare.

Existența noastră se bazează numai pe abonenții noștri. Dela înmulțirea lor atarnă și aceea, ca ziarul acesta să apară și în ziua de Vineri, ce până acum nu s'a putut face. Când vom fi în stare a duplica suma cauziunii, numai decât vom satisface și acestei dorințe a cetitorilor noștri.

Adm. „Tribunei Poporului.“

Dreptul limbii în armată.

Singură armata împărătească mai da cinstea cuvenită și ține socoteală de dreptul limbii noastre. La fiecare regiment nu numai se vorbește adică limba ostașilor din cari este alcătuit, dar chiar oficerii, fie ei de ori-ce neam, sunt obligați să știe limba aceluia regiment.

Se înțelege că Ungurilor nu le place acest lucru, și dacă d'un an ei duc o luptă înverșunată ca să li-se recunoască și să li-se dea dreptul ca limba lor să fie și limbă de comandă în armata împărătească, s'au povățuit nu numai de ura ce o au pentru limba nemțească, ci îndeosebi de dorința ca în felul acesta să silească întreaga oștire de pe cuprinsul Țării Ungurești să învețe unguerește...

Nici n'au făcut taină din lucrul acesta.

Eată de ce, necaz mare simt când ved că în armată nu se ține socoteală de dorința lor și nici M. Sa nu vrea să lase celelalte neamuri din țeară pradă siluirii șoviniste.

Chiar acum Ungurii sunt siliți să privească în tăcere cum în armata împărătească M. Sa ține să apese tot mai mult asupra dreptului limbii fiecărui popor.

S'a dat adică poruncă ca pentru a înlesni oficerilor să învețe bine limba regimentelor la cari slujesc, să se înființeze o școală anume.

«Credința — scrie «Budapesti Hir-lap» — că s'a dat poruncă în interesul limbii unguerești, s'a dovedit deșcartă, pentru-că regulamentul dat de ministrul comun de războiu nu este de cât o *reînnoire*, care tocmai așa-i privește pe Români, ca și pe Sârbi, Croați, Cehi, Poloni etc. și pe Maghiari!»

Care va să zică: drept răspuns la svircolirile șoviniste de a se comanda chiar în armată unguerește, ministerul de războiu a *reînnoit* porunca de a se ține socoteală de dreptul limbii fiecărui popor.

Pe când Apponyi și ceilalți d'o pănură cu el se luptau să schimbe lucrurile în așa înțeles, ca d'aci încolo și armata împărătească să fie un mijloc de maghiarizare, din Viena vine porunca: fiecare ofițer să învețe bine limba regimentului; altfel nu va fi înaintat!

Însăși »B. H.« (dela 15 Dec.), foala care-i da zor mereu cu *imperialismul maghiar*, spune că ministrul a crezut de bine a da această poruncă din pricină că »este spre binele armatei dacă ofițerii pot să se înțeleagă cu soldații în limba acestora. Chipul de luptă al vremurilor d'acum cere ca la strîmtoare fiind, ostașul să știe făptui și de capul său. Să învețe însă bine meșteșugul de ostaș, numai așa se poate, dacă ofițerii și suboficerii știu să-l învețe în limba maicii sale... Ear dacă pe viitor slujba de soldat va ține numai doi ani, va fi cu atât mai trebuincios ca ofițerii să vorbească limba regimentului...»

Ministrul merge și mai departe. Poruncește ca ofițerii nemți cari slujesc de altfel la regimente nemțești, să învețe și ei o altă limbă... Ba chiar ofițerii dela căpitan în sus să-și dea silința a învăța limba regimentului peste care comandă. Chiar oficerii în *reservă* li-se atrage luarea aminte să învețe ș'o altă limbă decât cea germană, în care fac examenul.

În alte împrejurări porunca aceasta poate că nu i-s'ar da însemnătate. Eată de ce: întodeauna în armata îm-

părătească, se știe, s'a ținut seamă de limba deferitelor regimente.

Acum însă, când de aproape un an Ungurii nu luptă decât pentru-ca armata împărătească să le cadă pe mână, să facă ei cum vor și vor dori, porunca ministrului M. Sale crește în însemnătate.

Prin porunca dela Chlopy M. Sa spusese că nu va da nici-odată armata din mână. Prin porunca d'acum a ministrului Säu, M. Sa arată cum înțelege a conduce oștirea: *ținând socoteală de drepturile fie-cărui popor!*

Eată de ce toți căți țin la siguranța patriei, la mărirea Tronului și la poziția de mare putere a monarhiei austro-ungare, vor primi cu bucurie noul regulament dat de ministrul armatei împărătești.

Și atât este de adevărat că regulamentul acesta e bun, încât până și Ungurii se închină în fața lui. Li doare că se reînnoește o regulă care nici până acum n'a ridicat pe Ungurii în oștire d'asupra celorlalte popoare, dar n'au încotro. Trebuie să ia știre, fără a cărti. Pentru-că porunca este și dreaptă și dată în numele M. Sale, care mulți ani să trăiască!

In camera României, de Lună încoaci, urmează discuția asupra răspunsului la Mesagiul prin care M. Sa Rrgete Carol a deschis Corpurile Leguitoare.

Deputați C. Dimitriu, Moisescu Em. Culoglu, dr. I. Radovici, Cernescu și Vintilă Brătianu au ținut vorbiri arătând tot binele ce s'a făcut de când în fruntea guvernului stă d. D. Sturdza, insistând cu toți îndeosebi asupra *înbunătățirii economice a țării, ear Matei Cantacuzino și N. Filipescu au criticat guvernul, atacându-l mai ales pe chestia frandelor ce s'au comis la ministerul de finanțe.*

Delegațiunile.

Delegațiunea ungară.

Viena, 16 Decembrie.

Membrii delegației maghiare au fost primiți eri la Maiestatea Sa. Și acum, ca și alte dăți, mesagiul regesc, face amintire despre împregiurările politice externe, cari privesc Monarchia. Imprejurările acestea sunt arătate în mesagiu ca și favorabile. Cu privire la stările din Balcani, mesagiul stăruie pentru o aplanare pacinică a acestora. Stările din Macedonia, cari fac așa numita chestiune balcanică, nu sunt de natură de a turbura înțelegerea puterilor mari, asupra lor. Puterile toate vreau să susțină în Macedonia status-quo, și pentru asta, se și face în mesagiu puțină presiune asupra Bulgariei, ca să-și înfrâne puțin poftete... Cu cuvinte de scârbă se înfierează în mesagiul regicidului din Belgrad și se da espresiu speranței, că noua dinastie va pregăti un viitor mai fericit Serbiei.

În numele delegaților Széll Kálmán l-a salutat pe Maiestatea Sa. După vorbirea lui Széll, Maiestatea Sa și-a citit următorul răspuns:

Mă simt cu durere dator a face amintire înainte de toate; despre moartea capului bisericii catolice, a Papei Leo XIII, la a cărui înălțime de suflet toată lumea catolică se obicnuise a privi cu omagioasă admirațiune.

nouă putere, pe care voim s'o păstrăm și în viitor pentru asigurarea păcii.

Vizitele împăratului Germaniei Wilhelm și a împăratului Angliei Edward, servesc spre întărirea vechei prietenii.

Călduroasa înțelegere cu imperiul Rusiei asupra împrejurărilor din Balcani, se cultivă din partea guvernului Meu neîntrerupt și servește spre aplanarea pacinică a stărilor de acolo.

În Serbia, în urmarea unei crime, care trebuie să umple cu înfiorare pe ori-ce om cu simț moral, s'a făcut schimbare în dinastie. Se poate spera, că țeara învecinată, sub noul domnitor, va trece la o renaștere morală.

Preliminarul guvernului armatei, se mișcă între marginile bugetului anului trecut. Nuoile tunuri vor fi încurând gata, acestea au fost de neîncungiurată lipsă.

Continua dezvoltare culturală a provinciilor ocupate, n'a suferit întrerupere. Bosnia și Herțegovina în anul espiat și-au acoperit toate trebuințele numai din bugetul lor propriu. Contând la activitatea D-Voastră rodnică și patriotică, Vă salut afectuos.

După discursul de tron, Regele a ținut cerce. Cu Khuen-Héderváry a vorbit despre situația politică. Pe fața Monarhului a radiat de o vedită înveselire când Khuen i-a spus că ordinea parlamentară va fi încurând restabilită.

Tot astfel și lui Bolgár Ferencz i-a zis, că ar dori să se restabilească ordinea, afacerea recruților produce mari greutăți în armată.

Pe Kristóffy József l-a întrebat dacă și acuma dînsul e notar al delegațiilor? La răspunsul afirmativ al lui Kristóffy, M. Sa a observat, că în delegațiunii notariii au mai puțin de lucru, ca acasă.

Așa mai departe, cătră fiecare delegat s'a adresat cu câte o întrebare și pe urmă s'a retras în camera de audiențe.

La cincî ore după amiază s'a întrunit sub-comisiunea maghiară a externelor, ca se asculte expozeul ministrului de externe.

Expozeul ministrului de externe contele Goluchowsky, amintește despre reînnoirea întregitei alianțe, între cele trei mari puteri, care în Iunie a anului trecut s'a ratificat oficios și prin guverne. S'a ocupat apoi, de excepțiunile ce s'aduc împotriva acestei alianțe. Vorbește despre *mișcările iredentiste*, cari zice că n'au deosebită importanță și că acestea nu vor turbura relațiunile amicale dintre monarchia noastră și Italia.

În termeni foarte calzi, vorbește expozeul și de astădată despre România, care de ani de zile colaborează în chip strălucit cu puterile mari, la opera păcii.

Relațiunile Monarhiei cu Rusia sunt din ce în ce mai cordiale, fapt ce contribuie tot mai mult la garanța susținerii păcii. Fazele mai noi ale evenimentelor din Balcani dovedesc tot mai luminos, cât de mult *corespund relațiile acestea de amicitie intereselor comune.*

Austro-Ungaria și Rusia în chestiunea macedoneană și-au dobândit rolul lor conducător, dela puterile cari au iscălit tratatul dela Berlin. Scopul convențiunei balcanice a fost să exporeze dela guvernul otoman măsuri, potrivite pentru vindicarea relolilor în Macedonia, fără ca prin aceasta să se spriginească tendințele insurgenților, cari înd la dismembrarea imperiului otoman. Executarea programului de reforme se lovește de greutăți, pentru-ce Turcia observă o atitudine pasivă, care împedecă aceste tendințe, cari tind spre înbunătățirea stărilor macedonene... Ace-

ste două mari puteri au trimis provocări energice la Constantinopol, ca să se pună capăt barbariilor soldaților, iar la Sofia asemenea s'a trimis o notă, în care se cer represalii energice din partea guvernului.

Discuțiile asupra expozeului n'a fost. Desbaterile se vor continua mâine.

Delegațiunea austriacă.

Viena, 26 Decembrie,

Impăratul a primit la 1 oră delegațiunea austriacă și la alocuția președintelui baronului Gausch, a răspuns cu aceleași cuvinte ca și delegației ungare.

Dup'aceasta a urmat cerce, întretinându-se M. Sa cu toți delegații. A făcut senzație cuvintele de dojană adresate deputaților cehi și croați. De pildă, către cehul Dr. Kramarz a zis:

— Cehii n'au motive de a se plânge că sunt asupriți!

— Majestatea Voastră este rău informat — fu răspunsul lui Kramarz. Un popor de 6 milioane, care a adus atâtea jertfe pentru dinastie și patrie și nici măcar la egalitate națională n'a putut ajunge, are dreptul să se plângă de asuprire.

Cătră croatul Bianchini a zis:

— D-Ta, în tot locul numai larmă fact.

— Unde Majestate?

— Aici în Dieta provincială și în tot locul.

— Pe care nu-l doare, nu strigă — răspunse Bianchini.

Cehii și Croații sunt consternați de dojenile primite dela M. Sa.

Cât costă oștirea?

Din proiectul de buget al ministerului de război rezultă că pentru anul 1904 întreținerea oștirii va reclama o sumă de 308 milioane coroane. Din această sumă se va cheltui:

pentru marină	50 milioane,
» trupele din Bosnia 8 »	
» tunurii noi	15 »

Din suma aceasta Ungaria va plăti 140 milioane.

În comparație cu anul trecut, se prezintă un spor de 2 milioane, precum e sumă nouă și ceea-ce se cere pentru tunuri.

E de interes să se știe, că în anul 1903 dintre cei 659 cadeți ieșiți din școlile militare nu știu ungurește numai 147, va să zică abea 22 la sută. Ș'anume la cavalerie dintre 43 cadeți au știut ungurește 8; la artilerie din 72 au știut 5, la geniu dintre 34 au știut 6...

Și totuși Ungurii vin cu pretenția ca armata din Ungaria să fie comandată — ungurește? Dar chiar dacă M. Sa s'ar învoi la asta, nici atunci nu sunt în armată destui ofițeri cari să știe ungurește, căci îndeosebi Ungurii nu se fac bucuros ofițeri, ci vor să fie toți domni pe la comitate și judecătoria, unde pe lângă plată, mai picură — dacă nu curge — și dela cei cu pricină.

DIN ROMÂNIA.

Proiectul de buget pe exercițiul 1904—1905. Guvernul a depus pe biroul Camerei proiectul de buget pe exercițiul 1904—1905, întocmit după principiile stabilite în primăvara anului 1901.

Acest nou proiect de buget este o probă strălucită că politica de economii preconisată de partidul național-liberal și pusă în aplicare în 1901, a dat rezultatele cele mai satisfăcătoare; această politică a salvat situațiunea financiară a țării și a înlăturat acel control străin, care ne amenința în 1900 și 1901.

Față cu acest rezultat, politica financiară inaugurată la 1901 trebuia urmărită; pe aceste baze trebuie să rămână finanțele noastre până în ziua când țara înbogățită printr-o îngrijire bine înțeleasă a intereselor sale economice, va fi în stare să acopere singură

toate împrumuturile de cari Statul ar avea trebuință.

Proiectul de buget pe exercițiul viitor se prezintă însă cu un spor la venituri și la cheltuieli.

Acest spor este foarte esplicabil. Expunerea de motive la proiectul de buget îl justifică astfel:

»Dar în acești trei ani țara a mers înainte; situațiunea s'a schimbat asemenea în parte starea lucrurilor anterioară, așa în cât bugetul pe 1904—5 nu mai poate să fie identic cu bugetul celor trei din urmă exerciții.

»Pe de o parte dezvoltarea veniturilor, prin urmare și a serviciilor corespunzătoare, ne silește a înscrie la cheltuieli sume în plus peste ale anilor trecuți; pe de altă parte diferitele legi, precum reforma acciselor și a poliției generale, aduc singure în bugetul statului o cifră totală nouă de peste 5.500.000 lei, atât ca sarcină cât și ca resursă. O altă lege ne silește a prevedea pentru gradațiunea lefurilor clerului aproape jumătate de milion. Consolidând apoi datoria provisorie și mereu amenințătoare 175 milioane, suntem nevoiți a înscrie aproape două milioane în plus la datoria publică. În fine, după trei ani de oprirea în loc a oricărei mișcări bugetare în fața a trei excedente însemnate, ne-am văzut nevoiți a înzestra mai bine oare-cari articole bugetare, dovedite în practică ca neîndestulătoare, sau a ține seamă într-o mică măsură și de oare-cari trebuințe de înaintare sau de satisfacere a unor cestiuni de echitate.

»Dacă excludem cele câte-va elemente nouă din proiectul de buget, regăsim neatins bugetul votat trei ani de rînd.

Aceste sporuri nu implică, după cum se poate vedea din cele ce am reprodus mai sus, o părăsire a politicii de economii. Din contră, mai mult ca ori când trebuie să stăruim într'însa și să nu ne facem iluziuni. Este bine să nu ne regulăm socotelile după rezultatele dobândite în cele două din urmă exerciții și să nu uităm nici-odată anul 1899, acel an de grea încercare, și nici că crizele economice se reîntorc periodic.

Partidul național-liberal, consecinte cu el, va urmări același politică financiară ca și până acum și probă este proiectul de buget ce prezintă pentru exercițiul viitor.

Din străinătate.

Răspunsul Rusiei. Nici o știre despre răspunsul Rusiei.

Se anunță apropiata întrunire la Petesburg a noului mare comitet al afacerilor din Extremul Orient în fruntea căruia e dl Bezobrozof.

De acolo poate va veni lumina.

Dintr'o informație comunicată ziarelor engleze de agenția Reuter, reese că oamenii de stat japonezi nu cred că ar putea lua grava determinare a unui războiu fără a fi siguri de sprijinul cel puțin al unei puteri.

Aceste termene sunt foarte semnificative într'o informație oficioasă.

O soluție pacifică va fi deci avantajoasă celor două puteri și totul face a se spera că se va înțelege în mijlocul intereselor lor respective.

Se desminte că o notă cominătoare ar fi fost prezentată de ministrul din rus Seul, dl Pavlof, în chestia lugamfo. N'a fost decât o simplă cerere de informații asupra condițiilor în care acest port va fi deschis eventual comerțului internațional.

Disolvarea Camerei japoneze. Camera japoneză a fost disolvată.

Se speră, în cercurile oficiale, fiind dat caracterul extra-ordinar al votului Camerei de jos, că acest vot va fi anulat, dar diferitele partide hotărînd, într'o adunare extra parlamentară, de a nu reveni asupra deciziei lor, disolvarea a trebuit să fie pronunțată.

Această decizie e foarte comentată în presa japoneză, care aprobă în general guvernul și blamează pe reprezentanții pentru actul îndrăzneț cât și ne la locul lui.

Declarația prințului Cing. Se telegrafiază din Peking că prințul Cing a declarat membrilor corpului diplomatic, că nu s'a angajat negocierii cu Rusia și că guvernul chinez așteaptă evenimentele.

E foarte isbitor faptul Luinșeang, care reprezintă ministerul de externe chinez în negocierile anterioare cu Rusia, face frecvente vizite ministrului Rusiei la Peking.

Correspondentul ziarului Times la Peking telegrafiază, că ministrul Franței întrebuițează influența sa pe lângă guvernul chinez pentru a-l face să se pue în înțelegere cu Rusia și să legalizeze situația acesteia în Mancuria.

Moartea contelui Arrivabene. Se anunță din Florența moartea contelui Giovanni Arrivabene.

A fost aghiotant al lui Garibaldi, și la asediul Romei din 1849, s'a luptat eroic; la Veletri a fost rănit; a luat parte la retragerea dela San Marino. Din trupele lui Garibaldi a trecut în armata regulată în care a făcut parte până la unitatea națională. Avea 73 de ani.

Din Camera bavareză. În prima Cameră bavareză, baronul de Podewils, președintele consiliului, a protestat contra declarațiunilor făcute de către contele Crailsheim, predecesorul său, care a zis că Bavaria nu trebuie, în principiu, să caute să întrunească o majoritate contra Prusiei în sinul consiliului federal.

Spune că nu e nici o cauză spre a se da o asemenea avertisare, căci guvernul bavarez nu se gîndește nici de cum să urmărească o asemenea politică, care e, de altfel absolut imposibilă.

Președintele consiliului adaogă că se știe aceasta în sferele diriguitoare ale imperiului și că sunt ferm convinși că bunele relațiuni între statele confederate nu vor înceta.

Presa Austriacă despre contele Tisza.

„Reichswehr“ scrie: „Casa Seniorilor și-a precizat atitudinea liniștit și solemn. Principele Windisch-Graetz, care de sigur nu este om revoluționar, poartă la inimă integritatea imperiului, pe care nu vrea să îl destrămeze ci să-l întărească. Dieta din Ungaria a răspuns la această atitudine respingător și cu răceală insultătoare. Poate Kossuth Ferencz crede, că înjurînd pe prim-ministrul austriac, face serviciu măestrului său Tisza István. Ear contele Apponyi vine cu o mulțime de pretensiuni. Așa de exemplu cere, ca Ungaria să aibă corp diplomatic și curte regală independentă. Cât despre ținerea curții ungare aceasta depinde singur dela voința Suvoranului, căci el va alege, dacă îi place, ori nu curte maghiară. Ori dacă Ungurii vreau corp diplomatic independent, să poștească a plăti și spesele pentru întreținere. Apoi sigur, că Domnitorul nu va primi aceste reforme, căci nu încapă îndoială, că îi mai convine dacă legațiunile, consuli și ambasadere vor reprezenta monarhia Austro-Ungară, decât numai o jumătate, adică Ungaria. Contele Tisza își bate joc de atitudinea demnă a Casei Seniorilor din Austria. Declară de josnice uneltirile austriace în contra Ungariei. Dar lucrul stă tocmai contrar opiniei dlui Tisza, ceea-ce el știe dar să prefacă, că nu știe Magharii dela 1867 smulg din mâinile Austriei rînd pe rînd tot ce poate avea înfrînță puternică asupra lor, și nu peste mult vom ajunge acolo, că chiar și banca ministrilor să primească reforme favorabile Ungurilor, dar cari ating și lovesc în Austria. Adevărul este: Ungurii poruncesc, Austria ascultă și încetul cu încetul va ajunge în stare dependentă. Așa dar e de ris credința aceea, că Austria periclitează Ungaria, căci lucrul stă tocmai contrar“.

ULTIME ȘTIRI

Delegațiuni.

Budapesta, 18 Decem.

— Știri prin telefon. —

Comisia ungară esmisă pe solvarea afacerilor comune, eria a doua ședință sub presiul lui Kálmán.

Primul orator a fost Okódi László, care a zis că delegațiunile din cercul ei de competență, căi îndemnitare.

Contele Wilcsek Frigyes noaste dreptatea în cuvintele lui Licsányi, dar votează îndemnitare, că-i vede lipsa.

S'a sculat apoi Ugron Gábor ținut o vorbire mai lungă, și că n'are încredere în conducerea matet pentru-că aceasta este apăsătoare spiritului și limbii maghiare.

A vorbit pe larg despre politica externă, făcînd aspră critică la lui lui Goluchovszky. Zice că mația Monarhiei are vederi înguste. Rînduială vreau să în Balcani, dar în chip greșit, pe în Balcani nu se pot introduce europenitate. Tripla-Ațianță nu ștește și nu-i inspiră încredere. nul e viclean, ear neamțul e pe Politica mare a Germaniei va peirea Austriei. Nu primește în tatea.

A mai vorbit generalul Lussy răspunzînd lui Ugron în ministrului de războiu și contele levich István.

La sfîrșit s'a primit îndemnitare. Delegația austriacă n'a în dință.

Căderea lui Körber.

Viena, 18 Decem.

În cercurile politice din Viena se că ministrul-președinte austriac Kossuth va da îndată după terminarea demisia.

Deși mat ales sub duata dă vrășmașia între Körber și Tisza se ca și aplanată, se crede că asta ar căderii lui Körber.

Efectul discursului de tron Belgrad.

Belgrad, 18 Decem.

O depeșă anunță, că discursul dat de Majestatea Sa cătră delegațiunile făcute adîncă impresie în Belgrad. retele pasagele din discurs se vestejește regicidiul și publică știri despre aceasta numai din ce sosesc din Austro-Ungaria. Ofițerii cari au luat parte la părechii regale, sunt de altfel și șiși hotărîți a părăsi armata și altceva decât să se alunge din și acei ofițeri, cari erau oameni încredere ai lui Alexandru.

Agonia obstrucției.

Budapesta, 18 Decem.

Obstrucția din parlament acum se poate mîndri cu un aproape de un an de zile — pe moarte. De când kossuthiștii pus armele — învîțară asta dela rinții lor la Világos — o fracțiune de vre 10 — 15 înși mai împo roatele carului ministrului prete Tisza Vězînd însă că nu la nimic, s'a hotărît și ei să pînă pînă luptei obostoare de nervi și mînt, neducînd și de altfel la ceva.

Serviciul militar doi ani

Roma, 18 Decem.

Luînd pildă dela Franța italian a hotărît și el ca să întro serviciul militar de 2 ani. Comisia merei aleasă pentru a lucra un proiect de revisiune a legii apărării a redigiat adică raportul către Camera prin care propune serviciul militar de 2 ani.

Ședința festivă a societății de lectură „Andrei Șaguna”.

Respect și stimă acelui popor, care știe să-și pășuiască după merit bărbatul și mări! Din cultul virtuților lor, ce stau sus peste nimicurile zilnice, steaua conducătoare a majorității oamenilor, răsări și vor răsări totdeauna îndemnată la viață cinstită, muncă serioasă, fapte nobile, ideale curate și entuziasm sincer pentru bine, frumos și noroi.

Recunoștința acelor băbrați de secolă cari, stăpâniți nu de egoism îngust și de folosuri personale, ci de zel laudabil și terbine iubire de neam, se pricep să planteze în inimile elevilor lor răsădul virtuților cetățenești și naționale prin modele veritabile din istoria trecutului nostru. Ce mare valoare pedagogică poate avea un astfel de metod educativ și cât de mult contribuie la formarea de caractere bărbătești mari, marea trebuință să se discute. Acești dascăli meritați din paginile luminoase ale trecutului poporului nostru, din suvenirile timpurilor de glorie și mărire națională și din numele strălucite ale vieților, cari ne-au condus la isbânzi, împletesc mlaștra cunună de mărire a viitorului; mai mult, în căminul lor făuresc chiar viitorul...

Acele laude mă fac serata festivă a elevilor seminarului archidieceșan din Sibiu în memoria arhierului Andrei Șaguna, să le dau cu prisos și profesorilor dela acest institut.

În pleiada băbraților mari ai neamului nostru loc fruntaș ocupă marele arhieru Andrei Șaguna. Mare a fost ca preot pentru biserica sa, mare a fost ca român pentru neamul său, a fost mare și ca cetățean prin darurile alese cu care firea-l împodobise. Cu cât ne depărtăm mai mult de timpul, în care a venit, cu atât mai imposantă, mai cuceritoare ni-se desprinde figura lui din ceața trecutului. Spiritul lui creator, prevăzător, și adinc ca oceanul, înimă generoasă și idealele-l neprihănite — multămită celor puțin alesi, cari au fost în stare să le înțeleagă au început să-și bătătoarească drumul la inima tinerimii noastre. E un semn înăbucător și vrednic de remarcă, că tinerețea română în toate părțile aranjată serate festive întru pomenirea lui Șaguna.

Dar fără îndotală nicăiri nu i-se păstrează un cult mai sincer, mai in-

tensiv, de cât tocmai în seminarul «Andreian» în sinul societății de lectură «Andrei Șaguna» a teologilor și pedagogilor. Nicăi nu poate fi pentru corpul profesoral dela acest seminar o chemare mai frumoasă, de cât să crească din fiecare teolog și din fiecare pedagog un aderent al spiritului lui Șaguna, un «șagunian convins», ceea-ce e sinonim cu «român bun, ortodox adevărat.» Cum își împlinesc profesorii această chemare și cum îi înțeleg elevii, e dovadă grăitoare ședința publică, ce a aranjat-o societatea de lectură «Andrei Șaguna» în 29 Nov. v. în preșeara Stului Andrei. Pentru elevii seminarului, ce poartă numele lui Șaguna, această zi este o adevărată sărbătoare. Acum au ei ocaziune să închine în mod festiv memoriei marelui arhieru *părgia sentimentelor și gândirilor lor neatrinse de otrava lumii.* Acum dau ei dovezi în fața superiorilor bisericii și publicului mare de *nivoul cultural, la care stă seminarul archidieceșan «Andrian».* Și spre laudă fie spus, judecând din prestațiunile elevilor cu această ocaziune, numai cuvinte măgulitoare putem zice la adresa lui. Programului bogat din 10 puncte, întreg a fost urmărit cu viu interes și plăcere. Public numeros și ales, în frunte cu Excelența sa metropolitul și membrii consistorului archidieceșan, era de față. Ședința festivă o deschide președintele societății dl. *Petru Șpan* prin o cuvântare frumoasă, o adevărată perlă oratorică, ce și ca stil și ca compoziție ar putea fi model marilor făuritori sibieni de «cuvântări magistrale.» Cu câtă francheță e caracterisată în această vorbire epoca lui Șaguna și cu câtă măiestrie e scos la iveală contrastul isbilor dintre *bogăția de atunci și sărăcia de azi,* convingă-se On. cetitor din însăși cuvântarea, care urmează aci:

Excelența Voastră!

Preastimat Public!

Treizeci de ani se strecurară în noi-anul veciniei, de când carul mortuar, însoțit de simțimintele dureroase ale națiunii și bisericii, în o tainică liniște, ducea la locul de vecinică odihnă rămășițele pământești ale celui mai mare bărbat, ce Pa avut în veacul trecut biserica și națiunea română din această patrie.

Mare a fost prin concepțiile înalte, la cari s'a avântat, prin sfera largă de activitate, ce a delimitat urmașilor săi.

Mare prin privirile superioare culturale și științifice, prin o forță neîntrecută de productivitate pe toate terenele vieții culturale bisericești.

Mare prin entuziasmul său pentru bunurile religioase-morale, ce i-au încălzit inima, prin prevederile ce i-au luminat mintea, pestrecând timpurile până în cele mai depărtate zori ale vieții viitoare.

Cu drept cuvânt zice istoricul și politicianul B. Răduț: «Șaguna a croit un plan atât de larg și măreț, în cât urmașii săi au să lucreze cel puțin o sută de ani, pentru-că să-l realizeze în treg.»

Da! un veac și mai multe vom avea să ne întemim puterile, ca să traducem în ființă aceea-ce încă mare parte plutește în lumea ideilor!!

În fata noastră se ridică mărețul locaș al Domnului, care va mărturisii generațiilor din vremile viitoare: vitalitatea bisericii ortodoxe române din această patrie și va deveni un monument cultural, care presteșeră îndepărtate va duce numele neamului românesc. Acest locaș d-zeesc în inima lui Șaguna a încolțit ca ideea; El i-a pus temelia prin fundațiunea creată. Și nouă, fericiților de astăzi, dat ne-a fost să vedem ridicându-se acest pompos locaș prin neobosita harnică și stăruitoare solitudine a înaltpreasfințit Sale Domnului Arhieriscop și Metropolit actual.

Glorie și mărire Tie spirit al lui Șaguna, care trezești, împintenești și îndemni mințile și inimile noastre spre lucrări bune și folositoare!!!

Și când ne gândim, că un singur om, ori cât de dăruit dela D-zeu cu calități superioare, totuși nu e capabil de a duce la îndeplinire, măcar și numai o parte din imensitatea gândirilor, ce coplesesc sufletul său, trebuie să-l admirăm pe Șaguna și pentru felul, cum a știut să-și aleagă oamenii, cu cari se lucreze.

Generația lui Șaguna va rămânea pururea un model de sirguintă, de pricepere și porniri nobile, îndreptate spre înaltarea bisericii și a neamului.

Rind pe rind se stinge pleiada acelor băbrați, cari ori-unde s'au pus, au fost fala și mândria neamului nostru. Nu de mult se deslipi de sinul bisericii un valoros bărbat al cărui nume străbătuse în cele mai largi sfere ale vieții românești, și a cărui pomenire și la acest loc merită să fie ridicată, fiind unul din cei dintâi îngrijitori ai societății de lectură «Andrei Șaguna» pe atunci, când se afla încă în leagănul vieții sale.

Sărbătoarea de astă-seară e mare și prin faptul, că ne scoate din obicinuința zilei și ne transpune sufletele și inimile spre gândiri mărețe, cari ne întineresc, ne înviorează, ne fortifică și ne dau convingerea nestrămutată a biruinții idealului, intrupat de mintea lui Șaguna, în așezămintele create de el. Atari repriviri sufletești sunt ca picurii de rouă, cari înveslesc natura stoarsă de arșița zilei.

Stoarse și uscate sunt și sufletele noastre de arșița vremii, dar neclintită rămâne în noi credința, că va sosi roua dimineții, care le va adăpa și înviora.

Ear pentru-că mult dorita dimineață se sosiască cât mai îngrabă, datorința avem noi generația de astăzi și mai ales tineretul, care se adapă de știință și cultura la sanctuarul științelor, numit «Seminarul

Andreian», se revină cu cugetele și simțirile cât mai des la inspiratorul nostru Andrei Șaguna, dela care va primi însuflețire, putere și stăruință spre muncă dreaptă, cinstită, desinteresată și onestă.

Și acum, când trimitem în sbor sufletele și inimile noastre spre platurile cerești, în cari plutește spiritul lui Șaguna, venim și ne închinăm înaintea geniului acestui mare bărbat, rugându-l, să îndrepteze cereri ferbinti către tronurile D-zești spre a ne lua sub scutul și ocrotirea sa, spre a face să dispară din inimile noastre simburile răutății și să sălășuiască în ele: sēmănta dreptății, sincerității, echității, obiectivității, considerării reciproce, ca să putem îndruma baia bisericii ortodoxe române din metropolia noastră pe marea liniștită și scutită de vifore a vieții omenești. — Tie, spirit curat și neprihănit al marelui Șaguna, îți închinăm prinoul sufletelor noastre, și invocându-te cerem să nu ne dai uitării nicăi acolo în sferile înalte, unde petreci!

Animat de acestea dorințe și aspirațiuni, în calitate de preșident al societății «Andrei Șaguna» deschid șirul festivității de astăseară, întru pomenirea numelui Lui!

Punctele corului «*Te chem, o noapte vin.*» de G. Kiriac; «*Imnul unirii*» de T. Popovici și balada «*Mănăstirea Putna*» de I. Vorobchievici au fost cântate de corul societății cu toată precisiunea, laudă harnicului profesor de muzică și dirigent *T. Popovici.* Cu deosebire a plăcut «*Imnul unirii*», care la stăruința publicului a trebuit să fie repețit. Tot numai laude să pot spune și de prestațiunile orchestrei: «*Ouvertura diu craiu nou*» de C. Porumbescu și «*Poutporiu românesc*» de * * * Acest poutporiu, a cărui modest autor se ascunde sub trei stelute (probabil e chiar dirigentul T. Popovici) a stărnit adevărată furtună de aplause. Nicăi nu se pulea altcum, pentru-că e alcătuit din cele mai frumoase și iubite melodii populare și încheie cu «*Marsul lui Iancu.*» Bine a cântat *Victor Murășan* cl. c. II. un solo de flaut: «*Cântecul Ciobanului*» fantazie rom. precum și *Octavian Murășan* cl. c. III o baladă pentru violină solo de C. Porumbescu. Dl. O. Murășan e violinist bun, are tehnică binișor dezvoltată, dar jocul e prea puțin bărbătesc, tonurile nu sunt destul de largi.

A fost bunișor și cuvântul ocașional al dlui *Aurel Oancea* cl. c. III dar și mai multe bune se pot spune despre disertațiunea v.-președ. *Ilie Belență* cl. c. III «*Știința și credința.*» Într-o limbă frumoasă și abundantă, cu un bogat aparat științific, cu un ager spirit de observație și de distincție, într-adevăr rar la oamenii tineri, precisează

Poesii populare.

— Culese de Mihail Eminescu. —

Frunză verde de orez,
Vino maică, de mă vezi,
Că grânele is mai verzi.
Grânele s'or secera
Ș noi ne vom depărta
Frunză verde de orez,
Cine o s'urnit hăf de sorți
Putrezi-i-ar carnea 'n gros
Și picioarele 'n butuc.

Din Sibiu până 'n Abrud
Murgul apă n'a bătut,
Iarbă verde n'a păscut.
A păscut earbă uscată
Ș'o beut apă de baltă
Cu jele amestecată.

F unză verde de bujor,
Are maica doi feciori,
Veni carte și poruncă
Din doi unul să se ducă.

Pe drumul Aradului
Cătana împăratului.
Când era Pamezăt
Fu 'n cetate la Arad,
Dar când fu în vremea cini
Fu 'n marginea Dunării,
Iar în vremea prinzului
Fu 'n granița Turcului.

Ajungă-te mândră'ajungă,
Ajungă-te-on dor ș'o jele
Să te iei pe urma mere

Tot plângând și suspinând,
Și de drumar întrebând,
Și zău tu așa zicând:
Măi badițo și măi frate,
N'ai văzut p'al meu bade
Ducându-se la cetate?
C'am avut un bade drag
Și cătana l-o luat
De mine l-o 'ndepartat.
Că Po dus în țara strină,
Și l-o dus să nu mai vină.
Da eu rog pe Dumnezeu
Să vină badița meu
Că'i om bun și nu-i om rău.

Ia-te saina, nană, bine,
Să nu te uiți tu de mine.
Când a fi la ugiță,
Voiu ajunge la graniță,
Când a fi la scăpăt
Voi ajunge la Mailand.
Mailandul e oraș mare,
Și Mailandul, dragă, are
Un câmpuș lunguș și lat,
Acolo voiu fi culcat,
Prin inimă împușcat,
În sânge roșu scaldat.

Pe drumul Șimandului
Paște calul Iancului.
Calul paște și nechează,
Iancu doarme și visează;
Calul se apropia
Și din graiu așa graia:
Iancule, stăpânul meu,
Nu dormi așa de greu,

Că vor veni Ungurii
Și tu nicăi nu îi simți
Iancu iute se scula
Și pe murg încăleca
Și-și așterne drumului
Că și peana vîntului.

Rămii, nană, spală haine,
Că eu merg între cătane,
Nu le spală, cum se spală,
Ci le spală 'n lacrimile
Și le uscă 'n gândurele.
Apoi, bine învalite,
Tu la mine le trimite,
Pe șuerul vîntului,
Prin fundul pămîntului.

Pe din sus de berărie
Merg doi frați la cătanie,
Și unul așa zicea:
Pune frate mâna 'n șele
Să cântăm una cu jele
Să ne-audă maicele.
Bată-te focul câmpie,
Mare 'mî pare și pustie!
Am fost voinic tinerel
Și am dat de mare rău,
Că doi ani și jumătate
Am umblat pe lumea toată?
Măi bine-ași fi murit eu
Să nu-ajung așa de rău!
Uite Doamne cătră mine
Și sara și dimineața
Cum petrec înereța,
Cu amar și cu năcaz
Și cu lacrimi pe obraz.

Da după lacrimi nu bag samă
Că le șterg cu east'năframă,
Ci bag seamă pe obraz
Că înecă mult năcaz.
Doamne sfinte, nu ț-i greu
După un voinic ca și eu?

Altul moare de bătăran
Și nu știi răul de ce-i bun,
Da eu sunt voinic tinerel
Și am dat de mare rău.
Nu ț-i tie maică jele
De tinerețele mele,
Că 'neacă 'n dor sângele?
Această inimă-a-mere
Cum stă pasărea pe spine
Nu știi sta-o-a, o-a sbura
Au în lume duce-s'a.

Maică, maică draga mea!
Eu mă duc maică de-acasă.
Nu plânge, ci fit voioasă,
Că de-o fi țara pe pace
Iar înapoi m'oi întoarce.
Și de-o fi o răutate
M'oi trage lâng'o cetate
Ș'oi scrie frumoasă carte,
Carte 'n patru cornurele
Scrisă cu lacrimi de jele.
Maică, maică draga mea,
Ești maică la deal la cruce
De vezi neamțul cum ne duce,
Că ni-a luat d'înapoi
Ca și pe-o turmă de oi.

Il I. Belență domeniul științei și creștinismului și ajunge să le împacă una cu alta.

Foarte bine a fost declamată poezia lui H. Lecca «Dama cu camelii» de clericul c. I dl Tit Morariu. Tonul dramatic potrivit conținutului, gesturilor nimerite, jocul de fisionomie într'adevăr artistic al d-lui T. Morariu, toate ne-au produs iluzia, că nu avem în fața noastră un elev-diletant, ci un artist dramatic. Nimerit a fost tonul glumeț și în poezia lui G. Coșbuc: «Nunta în codru» declamată de pedagog. c. I. Filon Flucus.

Ne-am depărtat cu plăcute impresii și cu convigerea, că în seminarul «Andreian» pe lângă cultul virtuților marelui arhiepiscop Andrei Șaguna, se cultivă cu dragoste, seriozitate și pricepere știința, arta și bunul gust. Suntem mândri că astfel de tineri plini de nobil idealism și entuziasm, bine pregătiți pentru lupta vieții, activi și cu curajul convingerilor proprii, să trimit de conducători poporului nostru. Așa putem susținea concurența cu concetățenii noștri de altă naționalitate, al nostru este viitorul... Sica.

Sfințirea unei biserici.

(Urmare și fine.)

18 ani sunt de când în fie-care an s'au făcut câte ceva la sf. biserică, — parte din venitul ei modest, — parte din dăruirile benevole ale credincioșilor, astfel la anul 1885—1886 s'au început facerea templei, care mai înainte era numai din zid de cărămidă, și anume astfel că dela biserică s'au dat 720 coroane: eară credincioșii au dat pe rîndul casei sculptorului Janieiu — ajuns în lipsă — câte 1 pâne și 1 font de sl nină; la anul 1888 s'au zgrăvit sf. biserică din venitul său modest, eară templu s'au zgrăvit prin contribuirea preoților actuali, dînd fiecarele 10 coroane, dl Dimitrie Machi Ardelean notariu comunal 10 coroane, învățătorii actuali câte 5 cor episcopii de atunci Ioan Balagiu, Ștefan Cordoș și crîsnicul bisericii Ioan Mărgănanu câte 5 coroane. La anul 1890 s'au aurit templu, dăruind 100 creștini 208 cor. 42 fileri Ilustritatea sa contele Wenkheim Frigyes 100 cor. Ilustritatea Sa contele Almásy Kálmán senior 100 coroane, dl Sternthal Adolf, junior mare proprietar 60 cor. — La anul 1900 s'au reparat și văpsit turnul bisericii și s'au vărut toată pe din afară. — Apoi enumeră dăruirile, ce s'au făcut din partea singuraticilor creștini din timp în timp și anume: preotul Vicențiu Pantoș și soția Eugenia au aurit pe speșele lor sf. Potir cu 24 cor. și au dăruit un rînd de odăjdii în preț de 80 coroane, — dl notar comunal Dimitrie M. Ardelean cu doamna soție Aurelia una cruce mare de peatră

Șezătoarea.

(Urmare și fine.)

Tinerii în șezători își câștigă în mare parte note caracteristice românești, dacă ertat să mă exprim așa. Numai aci le este dat a cunoaște întru toate firea poporului din care fac parte. Acuma e drept, că însușirile firești le-au tinerii în sânge, numai că în șezători li-să dă prilej a și le da pe față. Este așa dară de mare însemnătate a controla șezătorile și a stărpi germele relelor, căroră li-să dă teren. Șezătoarea peste tot nu trebuie oprită, ba din contră sprijinită și controlată mai ales de învățătorii noștri, cari ar trebui să facă din șezătorile tinerilor locul cel dintâi de cultivare, instruire și petrecere. Ce ușor ar putea introduce deprinderea cetitului de cărți în șezătoare! Nu doară, că tot timpul să-l petreacă în cetit, căci asta eară n'ar fi cu cale, ci barem o jumătate de cias și prin asta am face destul. Dar nu numai atîta. Aproape în toate comunele, unde sunt învățătorii tineri, sunt coruri bisericesti. Probele s'ar putea ținea adecă în școală în decurs de o oră și jum. și apoi s'ar continua șezătoarea, un fecior ar ceti dintr'o carte populară lucruri folositoare, ori de petrecere, în vreme ce toți și toate ar asculta, iar fetele pe lângă asta ar și lucra și pe urmă apoi ar veni poveștile, glumele, snoavele ș. a. Dacă tocmă nu s'ar putea în școală, probele de cor s'ar putea ținea și la gazda feciorilor și prin asta s'ar da șezătorilor un colorit cu totul nou și o direcțiune sănătoasă. Ba s'ar putea face

naintea bisericii în preț de 500 coroane, — Ioan Hayos econom și soția 3 candelă de argint chiar înaintea iconostasului în preț de 60 cor., sf. Evanghelie cu 35 cor. 1 măsaui cu 10 cor. și 2 prapori cu 100 coroane, — tot econ. Ioan Hayos în tovarășie cu econ Flore Mărgănanu cu maică-s'a 1 stihariu preoțesc, 1 ciaslov și un apostol toate în preț de 24 coroane, econ. Ioan Vid 1 sfeșnic în mijlocul bisericii în preț de 36 coroane, — economul Alexandru Măteuț cu soția și fratele său Ioan un rînd de odăjdii în preț de 60 coroane, și 1 stihar preoțesc cu 8 cor., — învățătorul Nicolae Cismaș cu soția Maria 1 măsaui de postav pe sf. prestol și 1 acoperemînt de pluş pe analog în preț de 25 coroane, — econ. Ioan Hotăran și mamă-sa 4 prapori în valoare de 100 cor., — econ. Moise Bălagiu și soția 2 măsae, 2 stihare pentru băeți și un tetrapod în valoare de 32 cor., — Ioan Lile, econom și soția 1 apostol și un stihariu pentru băeți în valoare de 20 cor., — econ. Flore Rus și soția 2 stihare pentru băeți în preț de 12 coroane, — economul Petru Popa și soția 2 stihare pentru băeți în preț de 12 cor., econ., Găvrilă Pătroiu un măsaui pe sf. Prestol de 10 cor., — ved. Catița Misarăș mai multe lumini în valoare de 16 cor., — econ. Petru Bălagiu și soția lumini pe sf. Paști în preț de 25 coroane, — econ. Găvrilă Rus și soția, măsae albe cu 16 coroane, — economul Moisa Istrate și soția 1 măsaui pe sf. Prestol cu 12 coroane, — economul Ștefan Cordoș și soția 1 stihar pentru băeți cu 10 cor., — econ. Petru Sile și soția sa Saveta Vid tronul arhiepiscopesc și a Prea curatei Maria cu candelă de argint china și cu icoanele trebuincioase fiind frumos împodobite în valoare de 500 coroane, — econ. Ioan Pătroiu 1 măsaui și un ștergariu în preț de 10 cor., mai mulți creștini împreună 2 prapori mici pentru peregrinarea credincioșilor la sf. Mănăstire din Hodoș-Bodrog în preț de 56 coroane, — mai mulți creștini făina de lipsă pentru prescuri peste an, lumini, tamăie și smirna etc. — În fine arată preotul, că spre a vedea întreaga biserică restaurată, în toamna anului cîrînt s'au pardosit cu placă de ciment colorate, la care lucrare creștinii carășii și-au arătat evlavie și dragostea față de sfânta noastră biserică strămoșească, contribuind următorii: dl notar Dimitrie M. Ardelean cu 30 coroane, — preotul Vicențiu Pantoș cu 15 coroane, — inv. Nicolae Cismaș 10 cor., — inv. Teodor Lucaci 10 cor., economii: Flore Lile 5 coroane, — Nicolae Cordoș 5 cor., — Ioan Hayos 10 coroane, — Alexandru Pașca 20 cor., — Dimitrie Lile 4 coroane, — Alexandru Mătruț 5 cor., — Moise Nadra 1 cor., — Susana Nisarăș soția lui Alexandru Măteuț 2 coroane, — Toader Pop 2 cor., — Ioan Hotăran 5 cor., — Dimitrie Ungurean 1 cor., — Flore Mărgănan 2 cor., — ved. Susana Moț 1 cor., — ved. Catița Păscuț 1 coroană, — Petru Măteuț 1 cor., — veduva Catița Misarăș 2 cor., și pentru răposatul ei soț Petru Misarăș 3 coroane, — Iuliana Lapoșan 2 cor., — Moise Gărdau 1 cor., — Dimitrie Hotăran,

2 coroane, — Ioan Pop 2 coroane, — Flore Rus 1 coroană — Mitru Măteuț u. 1 cor., — Mitru Măteuț b. 2 cor., — Onuț Zamfir 2 cor., — Moise Pop 3 cor., — Christina Clepe 2 cor., — Ioan Clepe 2 cor., — ved. Susana Mărgănan 1 cor., — ved. Sofia Ardeu 1 cor., — Mitru Hotăran 1 cor., — Ioan Măteuț m. 1 coroană.

Sfîrșind cu enumerarea dăruitorilor preotul încheie, rugînd pe bunul Dumnezeu ca să primească aceste jertfe ale credincioșilor între jertfelnicul cel mai presus de ceriuri, și să le răsplătească cu darurile sale cele bogate.

După toate acestea stropindu-se tot poporul pe rînd prin părintele protopresbiter și preoții Giorgiu Ciobriș și Dimitrie Muscan, cu apă sfințită și luând anafora dela preoții Ioan Jercan și Vicențiu Pantoș, cîntându-se din partea strănurilor cântarea de mulțumită: «Stăpână, stăpână primește rugăciunea robilor Tăi», — se depărtează credincioșii la ale lor cu inimă mîngăiată, laudînd și preamărind pe bunul Dumnezeu, că i-a învrednicit a ajunge această zi de sîrbătoare bisericească și de mîngăiere sufletească.

După sfîrșitul sfîntei liturgii s'au intrunit preoțimea și învățătorimea la masa preotului Vicențiu Pantoș, unde au fost tratați cu adevărată iubire și dragoste. — Sub decursul mesei părintele protopop a toastat întru sănătatea bunului nostru Episcop Ioan Papp, acimînd cu toții cei prezenți, preotul V. Pantoș întru sănătatea dlui delegat arhierese, preotul Ioan Jercan întru sănătatea preoțimei și învățătorimei locale.

La oarele 3 d. m. părintele protopresbiter tot cu aceeași însuflețire ca la primire este petrecut cu banderiu și trasuri până la marginea comunei, unde luându-și rămas bun, într'acclamări puternice de «să trăească» se depărtează.

Astfel s'a încheat aceasta sîrbătoare bisericească, pentru a cărei splendoare și reușită mulțămim îngrrijirei părintești a prea sfinției sale Dlu Episcop diecesan Ioan Papp, mulțumim Dlu protopresbiter Dr. Ioan Trailescu, pe cari bunul Dumnezeu să-i trăească la mulți mulți fericiți ani!

Vicențiu Pantoș.
preot gr.-or. român.

Adunarea de toamnă a despărțământului Oraviței al reuniunii învățătorilor gr.-cat. din diecesa Caransebeșului.

În urmarea dispozițiilor comitetului central al susnumitei reuniuni, luate în ședința ordinară ținută în Lugoj la 10 Octomvrie n. a. c. despărțământul Oraviței, și-a ținut adunarea generală de toamnă Joi la 27 Nov. v. în școala gr.-ort. confesională din Oravița-montană.

Învățătorii acestui desp. au dovedit și de asta-dată, că sunt la înălțimea chemării, parte prin participarea

în număr aproape complet; parte desbaterile serioase asupra obiectelor puse la ordinea zilei.

La oarele 9 dimineata conprogramului, Rev. Domn protopresbiter tractual Alexandru P. Popoș, în calitatea sa de președinte al nării, constatînd prezența celor mulți învățători (și o învățătoare) o vorbire caldă la adresa celor prezenți, în carea mai făcînd pe scurt raportul anului expirat, întonează anul acesta pentru întreaga reuniune a fost mai mult un an administrativ fiind peste tot multe agende restate de regulat; implorînd binecuvîntarea ceriului peste cei prezenți și activitatea lucrării lor, după-ce invită pe notarul prim G. Jianu de a-și deschide locul de notar al ședinței, declarînd ședința deschisă punînd la ordinea zilei:

1. Dispozițiunile comitetului central cari — deși s'au comunicat parat fie-cărui învățător — la care mai multora membri se cetește desbateri în special.

Se naște o discuție viuă la baterea celor două teme recomandate de comitetul central: a) In ce chip poate câștiga și susținea învățătorul autoritatea și respectul în și afara școlară? b) In ce măsură poate tribui casa părintească la educația școlară? — la care i-au participat: T. Lința, G. Țunea, S. M. și G. Jianu.

Fie-care membru activ ia obiectul moral, de a desvolta una, sau ambele teme recomandate de comitetul central, avînd a-și susținea operatul, cel mai târziu până la începutul lui Mai 1904 presidiului despărțământului, unde apoi se vor pune la discuție unele probleme spre cenzurare, cum avea a alege pe cel mai vrednic rat de a-l înainta comitetului central până cu finea lui Mai 1904.

2. Raportul cassarului arată tendințele curente de 3 cor. s'au plătit mai toți învățătorii prezenți; apasă însă pe toți membrii desp. (activi, factori, ajutători) tacșele restante, cum de peste 2000 cor. Acest raport ar fi în discuție mai mulți membri, cari, cerînd cuvîntul și dl I. Ținea membru fondator al reuniunii (de oaspe Oravician) că constată constanța restanțierilor e greșit; de oare-ce vede într'nul figurînd ca restanțieri și persoane despre cari bine știu plăți! propune deci a se cere un conspect mai clar.

din urmă e în măsură mai mare, de bună și mai mult. Învățătorul s'ar putea ocupa cîtva timp și special cu feciorii spre a-i învăța lucruri folositoare, ca nici ei să nu stea tocmăi de geaba, i-ar învăța să îndeplinească coșuri, sau alte și alte lucruri de trebuință. În chipul acesta am ajunge, ca prin șezători să câștigăm nu numai în privința morală, dar și materială.

E frumos obiceiul șezătoarea, numai că obiceiurile trebuie schimbate după vremuri și aduse în legătură cu trebuințele actuale. Și cele espuse mai sus ușor să pot aduce în legătură cu șezătoarea.

La prinsul postului e mare petrecere în șezătoarea tinerilor. E joc și voie bună, cățiva feciori și fete să înbracă în diferite chipuri, să fac adecă măscărici și încep a umbra prin sat.

Măscărici de aceștia merg de multe ori și pe la șezătoarea nevestelor și fac mult ris.

Fiind-că tocmă am ajuns la șezătoarea nevestelor, să vorbim și despre ea câteva cuvinte. Muerile în șezătoare nu fac altceva, decât povestesc lucruri actuale, cari s'au petrecut în comună, ori să vor petrece. Iau în pomelnic pe feciorii de înșurat și pe fetele de maritat: veștile le mărese încă pe de zece ori atîta, de și de multe ori le vine și lor dorul de joc, numai căt bărbaiți nu prea merg în șezătoare. Muerile mai bîtrâne nu prea au cuvîntul după-cum îl au bîtrâni în șezătoarea tinerilor, căci cele tinere n'au de-a mai înceta cu poveștile lor. Peste tot în întreg satul nu să poate întîmpla nimic, ca seara să nu auzi în șezătoarea

nevestelor, să înțelege, că împodobit cu floricele. Despre șezătoarea aceasta nu putem vorbi multe, căci n'are așa chemare, ca a tinerilor. Muerile torc, dau din mîni și fiind multe la olaltă trebuie să dea și din gură, căci altcum n'ar fi sănătoase.

Cum am zis însă, șezătoarea tinerilor e adevărată șezătoare, de care trebuie să se intereseze frunțașii din comună și mai ales învățătorii, s'o îndrepte pe calea cea bună, dacă ar observa, că să prăvălește n șanț, dar, peste tot i-ar putea da o direcțiune corespunzătoare timpului, fără ca să știrbească din părțile ei atât de frumoase și laudabile.

Și peste tot s'ar putea face așa cu obiceiurile noastre, cari într'un număr frumos, ne-au rămas dela moși — strămoși. Partea rea a lor să se înlocuiască, iar cea bună să se sprijinească și continue. În special cu șezătoarea tinerilor s'ar putea face astfel, chiar și din motivul, că fetele n'au toată iarna de tors și atunci nici nu merg în șezătoare și astfel feciorii, neavînd unde merge să adună prin birt unde se pun la jocul de cărți. Și ce este deprindere mai păgubitoare, decât aceasta?

De multe ori auzim plîngîndu-se unii și alții, — de regulă cei pe cari li doare că nu poate ieși la capăt cu poporul nostru. că n'are decât însușiri rele, cari li duc în prăpastie, dedându-l cu obiceiuri și deprinderi păgubitoare. Trebuie însă să băgăm bine de seamă, că ori-ce lucruri ori-ce datină ori-ce obicei, ori deprindere își are pe lângă partea bună și una rea și dacă cea seamă, că datina respective deprinderea e

păgubitoare și trebuie stărpită. Adevărul este că unele obiceiuri, cari n'au nimic bun ele și astea la tot cazul trebuie nimicite fundament; nu trebuie însă să facem așa cu acelea, cari au în ele și ceva bun, să ne punem toate puterile a le curăța tot ce e netrebnic și stricăcios, după buna economă delatură buruiana din strămoși.

În multe comune chiar șezătorile cuiburi de ticăloșie, de demoralizare. Feciorii joacă cărți regulat în toată sara apoi în loc de-a povesti lucruri bune în loc de-a glumi, de a cânta, vorbesc un să cade și pe feciori și fetele tinere strică și iată, că din șezătoare au ieșit nerii ticăloși, fără rușine și fără frică Dumnezeu. La din contră, dacă șezătorile ar fi controlate de oameni pricepători, nerii aduși n'ar avea lipsă de altă și mai corespunzătoare decât șezătoarea.

Învățătorii nu trebuie să se plîngă, nu pot eși la cale cu țeranii noștri, că diezele toate apucăturile, toate obiceiurile deprinderile, firea și caracterul; asocierilor, câștigate-le încrederea și apoi proba convingă-să că vor fi ascultați într'un și lucrurile vor merge strună. Și dacă și silința ca din șezătoare să facă și pentru tineri și loc de petrecere, ar fi tinerimea așa, după cum cere timpul față și generațiunile următoare ar fi tot un număr de plăgie străbune dar și de cara lumii. Nisuiința frunțașilor din comună să tindă a năbuși orice rău ce să cultivă șezătoare și prin asta au făcut mai mult decât dacă s'ar apuca să dea cine știe

Membrul G. Ţunea, cu provocare la hotărârea adunării generale pare-mi-se în Orşova ţinută, unde s'a redus taxele membrilor activi dela 6 la 3 cor. ca să se egalizeze încât-va taxele membrilor mai vechi de 6 cor. cu ale celor noi de 3 cor. restanţele obvenind până la reducere au să se compute numai pe jumătate; propune ca: Să se ceară prin cassarul despărţământului dela cassarul general al reuniunii un conspect nou al restanţierilor, care să cuprindă următoarele date: a) Datorie veche înainte de reducerea taxelor. b) S'a stors prin reducerea taxelor. c) Prin urmare dat orează. d) Restanţa dela reducerea taxelor. e) La olaltă.

Propunerea se primeşte.

Preşedintele roagă totodată adunarea a se pronunţa şi asupra modalităţii încasării acelor restanţe, de carece dînsul şi ca preşedinte şi ca protopop tractual a primit însărcinarea consistorului diecesan a încasa restanţele aceste sub ori-şi-ce condiţiune.

Adunarea decide cum-că până la definitivă rezolvire a afacerii cu restanţele; deocamdată să se încaseze numai restanţele celor doi ani din urmă.

3. Raportul bibliotecarului se ia la cunoştinţă.

4. De astă-dată (lucrul neobicituit la noi) neînsinuându-se nimeni cu vre-o disertaţiune s'a trecut la punctul:

5. Designarea locului pentru ţinerea adunării de primăvară a despărţământului. Se cere din mai multe părţi ca adunarea viitoare să se ţină mai ales la sate cu care ocaziune să se ia parte la prelegerile practice ale şcolii respectivei comune, stăruiind astfel ca fie care învăţător să-şi încerce puterile sale proprii de o parte; iar de altă parte, să i-se deie ocaziune şi poporul a vedea pe învăţătorul său ce poate?!

Urmând o pauză scurtă se scoală colegul A. Jianu şi cu faţa veselă, ne invită la Comorişte ceea-ce adunarea primeşte cu bucurie.

Ne mai fiind alte propuneri se procedează la punctul

6. Restaurarea biroului despărţământului pe 1903/4. Preşedintele de până acuma Rev. domn protopresbiter A. P. Popovici, depunând locul preşedial roagă adunarea, ca pe viitor să-l absolve de onoarea ce i-s'a făcut;

teşii or duca ar serie prin gazete cuvinte înşelătoare şi dorinţe etc. referitoare la viitorul neamului.

Vorbă puţină şi treabă mai multă — zice cu atâta dreplate Românul, numai pa-costeia e că nu-i prea place să-şi şi urmeze slaturile. Are atâtea şi atâtea vorbe înţelepte şi ştie aşa de minunat să-l povăţuiească pe altul de el însuşi însă nu să în-lerească. Ce-o da tîrgul şi cu asta-şi pune căciula pe ceafă. Cu toate astea nădejdea e mare şi dacă nu ese bine cu socoteala să şi să trudeşte şi-şi află greşala în grabă şi atunci esclamă cu atâtea duioşie. ;

„Dă-mi, Doamne, mintea din urmă a Românului. Ar trebui culese toate proverbele, sentinţele şi zicalile româneşti, căci ele singure ne-ar arăta modul, cum ar trebui în-trial Românul.

Multe vorbe frumoase şi înţelepte are poporul nostru. Toate cuprind un adevăr neclintit. Dar vreţi vorbe mai frumoase şi mai adevărate, decât cele puse în fruntea acestui

Cât e ţunea pe sub soare

Nu-i bine ca'n sezătoare.

De ar ajunge vorbele acestea la adevăra lor valoare şi însemnătate, ca în toate comunele româneşti să se potrivească şi exprimate să le simtă cuprinsul tot Românul: Atunci ar fi rupte pedecile, cari opresc de a să adeveri prefinţia mult cuprinzătoare a lui Bolintineanu;

„Mior de aur (ara noastră are)“

Să sperăm, că va veni şi timpul a-cesta.

Emanuil Stoica.

decî să nu mai ţină cont de persoana sa, fiind-că şi așa e împovărat cu pur-tarea oficiului protopresbiteral, fără să-şi aleagă un preşedinte din sînul ei după-ce sunt atâtea persoane vrednice. Peste tot recomandă a se alege pu-teri noi, puteri tinere, ca astfel sub conducerea bătrînilor să li-se deie şi tinerilor ocaziune de a îndeplini astfel de agende atât de onorifice; — decî propune a se alege o comisiune candidatoare, care se şi alege în persoanele P. Linţa, G. Ţunea, S. Molin, se suspenda şedinţa pe 10 minute.

Redeschizîndu-se şedinţa, comisiunea candidatoare prin referentul S. Molin propune, ear adunarea aclamează! A. P. Popovici preşedinte G. Jianu secretar I., I. Cioc secretar II. A. Popovici cassar. N. Călnicianu bibliotecar

Preşedintele în numele biroului nou ales, mulţameşte adunării pentru încrederea pusă într'înşii; la cari cuvinte îi răspunde învăţ. Ţunea mulţamind în numele adunării pentru înţeleapta conducere a şedinţei; — după care apoi înire aclamările afectuoase ale celor prezenţi preşedintele ridică şedinţa cu cuvintele: Să ne vedem cu bine la primăvară în Comorişte.

S. Mol.

Reuniunea a doua de înmormîntare din Deva şi prima ei filie în Dobra cu Ilia şi jurul lor.

Dobra, 31 Octobrie n. 1903. Acesta e datul primei consfătuiri, ţinute în sala institutului de credit şi economii „Grăniţerul“, convocată de directorul ei, dl Adam Leşnican şi mine, ca director, încredinţat de a întemeia deocamdată 2 filii, de probă. Resultatul a 21 de zile e acesta: în prima zi am avut deja 24 membri înscrşi cu câte 2 cor. 60 fil. şi banii îndată depuşi la „Grăniţerul.“ Inceputul hotărîtor l-au făcut valorosul domn director Adam Leşnican, urmat de domni: Dr. Laurenţiu Petric, Toma Neamţu, învăţător şi portărel al filiei, Iosif Petrovici, comerciant, Toma Roşu, director la şcolile şi president al corporaţiunii grăniţerilor din Dobra, Aron Muntean, proprietar, Nicolae Gostae, primar în Lăpuşnic, Lazar Vraciuş contabil la „Grăniţerul“, Nicolae Herbay, proprietar, Ioan Neamţu, proprietar, Aurel Oprean, proprietar Ioan Oprean, Ioan Noaghi, cari au luat parte la consfătuire şi s'au înscris.

Ilia, 12 Noemvrie n. (30 Octobrie n.) 1903. Al doilea dat de importanţă hotărîtoare. Părintele protopop George Oprea, pe lângă bogatul său program bisericesc-şcolar al conferinţei preoţeşti, la punct 10 a pus la ordinea zilei şi adresa reuniunii: ca reuniunea noastră se înfiinţeze filii pe teritoriul tractului Ilia. Conferinţa a luat la cunoştinţă faptul complinit la Dobra şi s'a angajat, ca anul acesta — până trecem peste greutăţile începutului şi pîtrunde în popor noua întocmire — sa se grupeze deocamdată cu Dobra. Ear la anul după-ce poporul se va fi convins, că cu bagatela de 2 coroane 60 fileri în adevăr primeşte moştenitoriul 100 cor. 50 fil., fără detrageri, e mai mult de cât sigură înfiinţarea mai multor filii.

Comitetul administrativ al reuniunii a trimis 3 delegaţi la conferinţă: pe directorul, cassariul zelos Nicolae Igna, învăţător în Deva şi pe Toma Neamţu, portărel al filiei, învăţător în retragere, rară acuisiţie.

Ca nouă directivă la avîntul luat, am lansat în sînul reuniunii — cu datul conferinţei preoţeşti — acest anunţ, tipărit pe tablele cărţilor de membru din nou comandate pe seama filiiilor:

Avis.

Cu ziua de azi voi împămînteni trei înorii în sînul reuniunii: **cartea de binefaceri** şi propuneri, **cartea de plînsori** şi **tablitele de avisuri**.

I. Scopul **cartii de binefaceri** şi propuneri e: ca fie-care membru să aibă la îndemână în comuna sa ori în apropiere un loc sigur şi cinstit, unde se poată dărui cât de puţin ceva pe seama copiilor săraci dela şcolile ori de pe la meserii, cari sunt deştepti şi cu purtare bună, temători de Dumnezeu. Se înţelege, copiii membrilor în viaţă ori orfanii ai reuniunii noastre vor fi în primul rînd miluiţi. După §. 10 din statute „comitetul administrativ are a forma din fundaţiuni pie, din donaţiuni, camete de întîrziere şcl. un fond de rezervă, pe care îl poate întrebuiţa după cea mai bună a sa pricepere şi spre alte scopuri de binefacere“. Am dat pe seama bibliotecii parohiale din Deva 100 cor. pentru copiii săraci 120 cor., ear în anul acesta pentru înmormîntarea unui sărac: 30 coroane. Am înfiinţat anul acesta şi un „fond de binefaceri“ de 50 cor., într'un libel de depunere, Acest fond voim să-l mărim cu darurile întrate în cartea de binefaceri, în care se vor aminti numele tuturor dăruitorilor, suma dăruită şi cele trebuincioase. La sfîrşitul fie-cărui an se face un raport tipărit şi împărţit tuturor membrilor reuniunii, publicîndu-se şi prin ziare darurile de peste an cu numele binefăcătorilor.

Ori-ce sfat bun, la adresa comitetului administrativ, e bine primit, ca propunere.

II. Alt scop bun urmăreşte **cartea de plînsori**, dacă vre-un membru nu e mulţamit cu portărelul reuniunii, fie că nu-i caută regulat casa la moartea fie-cărui membru, fie că are vre-o jeluire contra directorului, cassariului, secretarului ori comitetului administrativ, fie-că aude ori ştie ceva ce ar strica renumele ori interesele reuniunii, ducă-se la cutare membru de încredere de mai jos şi de la protocol plînsorea, ca să lecuim la moment ori-ce scădere.

Cartea de binefaceri, propuneri şi cartea de plînsori se află la directorul, în Deva, ear' pentru comuna: H.-Dobra, la dl Adam Leşnican, director, şi dl Toma Neamţu învăţător. Pentru comuna Roşcani la dl Ioan Sirbu, paroch. Pentru comuna Răduleşti la dl Petru Hădan, paroch. Pentru Ilia la dl George Oprea, protopresbiter. Pentru Gothatea cu Ulieş la dl Miron Oprean, paroch.

III. Când portărelul umblă din casă în casă, ca se adune aruncul de 60 fil. la moartea fie-cărui membru şi nu află pe nime la casa membrului, de aci încolo va face un semn cu cerusă roşie ori vînetă pe o **tablita de avisuri**. Când sosiţi acasă, rogu-vă, numeraţi semnele, ca se ştiţi, că portărelul v'a căutat şi că aveţi să-i plătiţi aruncul de 60 fil. amăsurat §-ului 4 din statute, de oare-ce reuniunea are mort. Mergeţi apoi ori la portărel acasă, ori plătiţi, când va veni de nou la casa dvoastră după bani.

Deva, Jui în 12 Nov. (30 Oct. st. v.) 1903.

Directorul:

August. A. Nicoară m. p.

Stîmnaţi membri de aţi şi — de mîne ai filieiilor! Public resultatul material al lucrării sistematice de 21 zile,

ca se stîrnesc interes şi sprigin în cel bun, se abat la conlucrare pe cel bîr-fitor, ori nepăsător. Contra poporului, contra bisericeii şi contra lor păcătuesc şi unii şi alţii, pe mine, mine nu mă pot „blama“, cel mult — supăra.

Avem 500 coroane prisos la cassă, depuse la institutul „Grăniţerul“, şi încă nedepuse. Filia îşi are protocolul legat al proceselor verbale cu tot ce s'a petrecut, carte fundamentală, carte de portărel, evidenţa lucrărilor directorului, jurnal de cassă, inventar cu cartea raţiociniilor, 2 indice a membrilor şi cartea de binefaceri, propuneri, cartea de plîngerii, în 6 exemplare: toate în deplină regulă zi de zi întregirea lor punctuoasă şi corectă e meritul d-lui portărel Toma Neamţu, care ni-a câştigat cei mai mulţi membri, umblînd din sat în sat, ca un apostol.

Sucurs preţios am avut şi dela domni Simion Dragomir, în Gurasada, notar comunal, Ioanichie Olariu, Maximilian Zomoniţă şi Iuliu de Orbonaş din Ilia.

Greutăţile începutului în parte sunt învinse, dar lucrarea din greu, în stil mare — amăsurat cerinţelor maseselor de mîi, cari sbiară după ajutoare — de aci încolo are şi trebuie se urmeze: cu conlucrare — tuturor.

Dobra, 31 Octobrie 1903 şi 12 Noemvrie 1903. Adam Leşnican cu Toma Neamţu şi bravii Dobreni amintiţi au întins mîna frăţească tînerului protopresbiter George Oprea, omul tăcut, blînd, care tace şi face, alătura cu preotul tîner din Gothatea Miron Oprean, care nici mai mult nici mai puţin de cât filie separată are de gînd se întemeze la anul. D-sa s'a apucat acum de lucru, şi nu aş-teaptă se vadă, ce va fi.

„Fondul de binefaceri.“ Pe lângă 500 cor. bani gata ale filiei umblînd în persoană pe la fruntaşi şi popor, ne-a succes a înscrie 2 membri fundatori cu câte 100 cor. 50 fil. laolaltă 201 cor., cari însă tot cresc cu câte 50 fil. la fiecare cîs de moarte plătit, Unul e valorosul părinte George Oprean. din Dobra, şi Csúts József, comerciant în Ilia, cari au abzis de ajutoarele ce s'ar cuveni moştenitorilor în cas de moarte. Fundaţiunea de aceeaşi natură mai veche a mea face azi — după 188 casuri de moarte plătite — 194 cor. Ear fundaţiunea fiertatului cassar George Nicoară, „fundaţiunea Emilia Ciurba n. Nicoară“ depusă, face azi 233 cor. 8 fil.

Introducînd o conlucrare permanentă şi sistematică în 12 tracte, pe acest teren putem obţinea în fiecare an rezultate sigure însemnate. Cartea de binefaceri se va resimţi de curînd. Cred că şi poporul trebuie dedat la micî daruri de câte 1, 2, 3, şcl. cor., fără să simtă cea mai mică scădere. Din praxă vorbesc. Unii dăruiesc sume însemnate chiar. Alţii — dacă n'au copii — lasă bisericeii să-i îngroape din ajutoarele lor. Biserica câştigă de multe ori câte 100—150 cor., dacă e un membru vechiu cu casuri multe plătite.

În conglăsuire cu declaraţiunile mele luate la protocol, filiei Dobra îi stă în voe să-şi esopereze în decursul anului viitor statute întărite. Noi bucurosi îi cedăm în acest cas întreagă averea şi întocmirile înapoiduni-se speşele şi investiriile.

Sunt sigur însă, că — după ce vor vedea cu toţi tractamentul corect, ajutoarele momentan plătite şi administraţiia model cu controlul cel mai strict şi conducerea unitară: nu vor

cere reuniune independentă nici odată. De oare-ce — adunarea forțelor, bine conduse — totdeauna mai mari rezultate produce, decât lucrarea de sine stătătoare, slabă.

După statute §. 3 de membru al reuniunii se primesc, prin o simplă înștiințare, **ori care cetățean din patrie**, care șcl.; iar după §. 2 și §. 11 litera d., adunarea generală stătoarește din când în când **numărul** membrilor reuniunii. În cadrul numărului statorit de 1150 membri întra filiile. Adunarea generală viitoare însă va statori numărul membrilor la 5000 ori 10.000. Toți membrii, după **statute**, formăm **una** reuniune cu drepturi și datorințe egale.

Ca principiu fundamental în praxă însă fiecare filie e ca și de sine stătătoare, banii ei numai pentru sine și-i plătește, ea și-i administrează, cu cărți separate, singur la susținerea administrației și speșelor comune **de control și conducere unitară** contribuie cu ceva. Speșele aceste însă sunt mai mici decât la o reuniune de sine stătătoare. Acesta e câștigul nostru material și apoi câștigul etic moral, ce 'l avem în vedere: răspândirea binefacerilor în straturile cât de largi ale poporului; organizarea și concentrarea forțelor în direcțiune bine statorită. Dumnezeu bunul ne ajute!

Deva, 22 Noembrie 1903.

Directorul:

Augustin A. Nicoară.

Conferența preoților din tractul Dobra, ținută Joi, în 13/26 Noembrie 1903 la căldurosul apel al părintelui protopop Iosif Morariu, a decis să susțină din răspuțeri filia Dobra, premergător înființată. Cartea de binefaceri pentru Dobra și tract va purta-o și părintele Emanoil Șuiagă din Lăpușnic pentru comuna sa Briznic. Prin acuișiția acestor doi băbați de încredere, soartea filiei Dobra e pentru totdeauna asigurată: Dobra și jurul, în scurt timp vor fi o parte a reuniunii noastre mai puternică decât însăși reuniunea mamă Deva, care s'a restrâns mai vârtos la opidul Deva.

Cu ajutorul lui Dumnezeu mâne Duminecă, în 16/29 Noembrie, voi pune temelie la filia a doua în Beclean, comună fruntașă aproape de Făgăraș. Valoroșul ei paroch dl Nicolae Clonța și învățătorul Nicolae Ludu cu concursul altor fruntași — au adunat aproape 200 de membri, învâțându-mă, să le înființez filia; de oare-ce statutele, votate pe anul trecut, au întâmpinat atari ciungăriri la locurile competente, încât înființarea unei reuniuni de sine stătătoare, prin aceasta, a devenit aproape cu neputință.

Cu ajutorul bunului Dumnezeu, va urma, în scurt timp și a treia filie șcl. La anul, numărul lor ușor se va putea întregi la 10 și astfel scopul articolului meu de propagandă, apărut în »Telegraful Român«, »Gazeta Transilvaniei«, »Activitatea« și alte z'are — realitate are să devină, în sinul reuniunii noastre și a altor reuniuni surorari, cari vor lucra ca și noi. În 10 ani, fie-care reuniune fruntașe: din Orăștie, Sibiu, Sebeș, Bistrița, șcl. poate aduna un capital de 100.000 cor., din care în fie-care an miș de coroane ajutoare vor primi familiile membrilor răposai. Nu ne trebuie decât o lucrare devotată, sistematică și stăruință americană.

Sibiu, 15/28 Noembrie 1904.

Augustin A. Nicoară.

Filia a doua în Beclean lângă Făgăraș.

La cercarea, primită Mercuri în 12/25 Noembrie 1903 am răspuns în-

dată d-nilor amintiți, că plec deja mâne — poimâne, ca să le înființez filia, oprindu-mă pe o zi în Sibiu, unde am comandat, cu prețuri scăzute, cufere și straițe de bani și merinde pe seama portareilor de azi și mâne. Ajungând Sâmbăta seara cu trenul de Făgăraș la halta comunei Beclean, m'au întâmpinat dl părinte Nicolae Clonța, dl notar comuna Ioan Bența, dl învățător Nicolae Ludu, dl vice-notar comuna Ioan Ludu și fruntașii comunei George Grama, Ioan M. Ludu, George Trimbițaș. După o consfătuire până seara la 10 ore, ținută în casa ospitalieră a dlui preot Clonța, am isprăvit partea administrativă și pregătirile de Duminecă: executivă în popor. După o scurtă cuvântare către poporul, adunat în sfânta biserică, ne-am adunat d. a. la 2 ore în sala spațioasă a școlii cu etagiu, care onoare ar face ori căruia oraș. S'au înscris, în timp de 1 oră 1/2 121 de membri, adunându-se câte 2 cor. 60 fil. suma de 314 cor. 60 fil. depusă la »Furnica« în Făgăraș.

Inscrierile curgând zi de zi, după combinațiune mele, astăzi capitalul adunat trebuie să treacă peste 500 cor. Filia — în prima zi chiar — a fost în stare a plăti la moment 2 membri, dacă ar fi murit. Are deja toate cărțile în deplină ordine.

Mândri pot fi amintiți conducători de harnicul popor și sporul lucrării lor devotate, stăruitoare și sistematice. Așa lucră **americanii** mei, români din Beclean. Dar mândru poate fi și poporul de sfetnicii săi luminați și lucrători.

Filia a treia în Lipova și M.-Radna cu Șoimoș.

După câteva vorbe schimbate seara la 8 1/2, după sosirea trenului, cu agiul paroch din Lipova Florian Roxin, am pornit dimineața la 6 1/2 la biserică din Lipova, unde am primit curcarea călduros în sfântul altar și din partea dlui paroch Ioan Cimponeriu și a învățătorului dirigent Iuliu Putici, care și-a ales partea cea mai obositoare de călăuz și s'a ales ca cel mai devotat apostol. Trecând cu d-sa la Radna, primul membru înscris a fost tinerul protopop Procopiu Givulescu și alți 2 membri. Urmare apoi, ca membri fondatori cu câte 100 cor. 50 fil. Dl protopresbiter Voicu Hamsea, în Lipova, Ioan Tuducescu director la »Murșanul« în Radna, Dr. Valer Morariu, avocat în Radna, Iuliu Ciugudean, comptabil la »Lipovana« în Lipova. La olaltă »fondul de binefaceri« a câștigat 402 cor. suma sperată și s'au înscris 14 membri. La conferința de d. a. la 2 ore, ținută în casina dela școala cu etagiu, au luat parte numiții d-ni preoți, distinsul protopop Voicu Hamsea, dl Dr. Halic medicul dl Dr. Atanasie Brădean, dl director Iuliu Putici, Iuliu Sendrei comerciant, mai mulți domni și țărani fruntași, pe cari în marea grabă, cu regret nu i-am însemnat.

Filia a avut alaltăeri, în 2 zile după raportul primit, 41 de membri și un capital de 104 cor. 60 fil. Inscriserile le săvârșește dl director Putici, cu pripricepere și devotament apostolic, umblând din casă în casă. Va urma Duminecă, cu ajutorul lui Dumnezeu bunul, a 4-a filie, șcl.

Arad, 12 Decembrie 1903.

Directorul:

Augustin A. Nicoară.

Partea economică.

Dresarea claponului de a crește și conduce puil de găină.

Pentru a avea mai multe ouă și mai multe găini pregătite mereu de a oua toată vara, se încredințază unui clapon puil de găină eșii de curând din găoace. Numărul

acestor puil nu-l pot preciza, variind după rasa claponului, în termen mijlociu i se poate da până la 20 - 25 de puil; pe cloșcă o deselocim și o pregătim pentru ouat, căștigând ast-fel timpul pierdut cu conducerea nuior născuți, cu atât mai mult cu cât claponul e mult mai blând față de ei de cât adevărata lor mamă. Și apoi cine din noi n'a vâțut, cloșcă părăsindu-și puil la 2 - 3 săptămâni după nașterea lor și alergând după cocoș și în mijlocul colegelor ei? cât despre puil, în acest cas rămân pradă ereților.

Să se aleagă dar, de preferință, un clapon gras, tînăr, sănătos, viguros și deștept, i se zmulg fulgii de pe pantece; o dată pantecele gol se freacă cu urzici, cari îl înțepă și îl îmbetăm cu supă amestecată cu vin; îl tratăm cu această hruă timp de 2-3 zile, ținându-l închis într'un loc strimt, de preferință într'o colivie, unde îi dăm 5-6 puil. El, prin faptul că pielea de pe pantece îl mănâncă și prin ajutorul puilor se scarpină, durerile cauzate de înțepăturile urzicilor se calmează și prin urmare el forțamente devine blând și se familiarizează cu ei, ba ce-va mai mult: găsindu-se ast-fel bine, el singur începe a chema puil sub el imediat ce aceștia s'ar depărta și în timpul cel mai scurt nu o să mai vrea să se depărta de ei nici în ruptul capului.

Atunci când claponul a ajuns la acest apogeu de familiaritate față de puil îi mărim în fie-care zi numărul elevilor lui până îi complectăm numărul ce pot încăpea sub aripile lui.

Inchis astfel cu puil îl ținem 3 - 4 zile, adică timp suficient de a se obișnui cu ei, dându-i apoi libertatea de-a se plimba pretutindeni cu copiii lui adoptivi.

El nu-l va părăsi de cât când cocoșii sunt buni de claponi și puicele gata de a oua. E în adevăr o frumusețe de-a vedea o trupă compusă din acești oaspeți ai gospodăriei, mergând la olaltă chiar făcându-se mari. Dacă nu mă înșel la expoziția din Paris, un avicultor iscusit a făcut admirația tuturor prin aceea că a expus claponi urmați de puil de găină.

Felurimă.

Strănutatul. — Este lucru remarcabil că în toată lumea există aceeași credință șartă asupra strănutatului. Dacă la noi se zice de »Să-ți fie de bine« sau »Noroc« ! motivul pare a fi faptul că strănutatul este avertismentul unui gutural, pe care voește cine va să-l alunge prin urarea sa de bine. Aproape în fie-care limbă există un echivalent pentru aceasta expresiune »Dumnezeu să te binecuvinteze« ! zic cei mai bătrâni locuitori din Anglia, către acela care strănută. În Franța se mai adăogă: »Și să te păzească Dumnezeu de soarta lui Tycho de Brahes« despre care se spune că a scăpat de o răceală mortală printr'un singur strănutat care l'a omorât.

În Italia se zice numai »Fii fericit« în India: »Doresc să rămân în viață« și răspunsul este: »La mulți ani« ! Dacă un Hindus strănută în timpul spățăturilor sale speciale în fluviul Gange, atunci el descrie cu mâna un cerc pe față și-și continuă ritualul. În timpurile vechi Romanii aveau idea că strănutul între amiază și miezul nopții este un semn bun, dar între miezul nopții și amiază este foarte rău. Dacă un Roman strănută dimineața, nu să mai da jos din pat în ziua aceea.

Premii chiriașilor. La Berlin e o adevărată criză a caselor. S'au construit prea multe case și acum ele stau goale.

Stăpânii de case sunt foarte îngândurați, văzând că casele le stau goale și trec luni întregi fără ca cine-va să se prezinte spre a închiria vre-una.

Unii din proprietari se iau cu mâinile de per; alții publică în ziare anunțuri, unul mai frumos de cât cel-l'alt.

Acum de curând s'a publicat într'un ziar german următorul anunț: »Apartamente de închiriat în casele din strada Schowhanseralln Nr. 20. Fie-cărui chiriaș nou se va dăru un tablou în valoare de 20 mărci, reprezentând »Fericirea conjugală« sau două șuncii de câte 5 chilograme fie-care«.

De ce n'ar dăru și mobile, căci atunci poate vor găsi mai ușor chiriași?

Dare de seamă și

mulțămite publice

Reuniunea Meseriașilor și Economilor din Alba-Julia a aranjat în 21 Sept. o petrecere împreună cu teatrul. Intratele fost de C 168.40 dintre cari subtrăgându-se speșele cu suma de C 103.40, rămâne curat C 65 — La această petrecere au nevoit a contribui cu sume peste tactă, mătorii Domni: Ilie Popp inginer (Medic), C Vasile Balode învățător (Câmpeni), P. O. D. Simion Micu protopop gr. c. D. Onica Ocreau, Antoniu Cricovan, căle I. Mărginean jur. I. Roșca, Ig Roza, I. Rubin Pațita avocat, Iuliu Albini notar (gna) Ioan Cismaș sub notar Zlatna, D. Cimbulea, fie-care câte 1 C. Ioan Bonfil. Primească pric aceasta maritimă și tribuenții cele mai sincere mulțămite partea Comitetului Reuniunii!

Tot în legătură cu aceasta, fiind lipsi niște cărți teatrale, pentru procurarea cărții, subscrișul a făcut o colecție membrii Reuniunii, la care colectă au voit a contribui următorii domni: C. Filip avocat Ignatie Borza com. An. Cricovan com. Augustin Batenzau Aug. Pleșa, Ion Anghel, Silviu Popovici, M. Vin. N. Bene, Aug. Cunbulca, Traian Novac, Doamna Eufemia Timbus fie-care câte 1 George Groza 60 bani Alexandru Roșca, Pleșa, N. Fărcășan, Roza Murășan, Romuntean Nic Todoruț Nic. Takmar Ioan. Nic. Bumbau Victor, Muncuș (Cricov) care câte 40 bani, Ioan Moldovan 30, I Vinczan, I Csuhat I Gyulai Anghel Zevedei, Dăian Nic Meteșan George Blățu, Vasile Vajda, Teodor Bucur, Nic Tim. N Benedek, fie-care câte 20 bani Ioan B. 1 coroană și George Cricovan 30 bani olaltă cor. 20, 40 din suma aceasta procurat cărți în valoare de C 11.20 restul de 9.20 l-am predat d-lui Iosif man casariul Reuniunii. Primească și Donatori și pe aceasta căle cele mai cele mulțămite.

Alba-Julia în 1 Decembrie 1903.

Traian Novac
secretarul Reuniunii

Convocare.

Domni membrii, a Reuniunii Economilor și Meseriașilor din Alba Julia, în sensul 13 din Statute sunt invitați a lua parte Adunarea generală, care să va ține Duminecă în 20 l. c. st. n, la oarele 3, în calul Reuniunii.

Alba-Julia în 10 Decembrie 1903.

Comitetul Reuniunii

Convocare.

P. T. membri fondatori, pe viață, dinari și ajutători ai Asociației pentru rom. și cult. pop. român din despărțământ Oradea-mare, precum și toți binevoitorii acestei instituții. prin aceasta sunt vocați la

adunare generală cercuală, care să va ține în Oradea-mare, la 13 Decembrie, 1902. a. m. la 10 ore în mtcă de la Hotelul Arborele-verde, cu mătorul.

Program :

- 1., Deschiderea adunării.
 - 2., Alegerea a 2 membri pentru verificarea procesului verbal.
 - 3., Alegerea comisiunei de 3 pentru cenzurarea raportului general despre activitatea comitetului.
 - 4., Alegerea comisiunei de 3 pentru cenzurarea rațiociniului și proiectului budget.
 - 5., Raportul general al comitetului despre activitatea dezvoltată în decursul anului.
 - 6., Raportul cassariului.
 - 7., Alegerea unei comisiuni de 3 pentru acuirarea membrilor noi și încasarea taxelor.
 - 8., Eventualele disertațiuni care se puțin cu 3 zile înainte de adunare au fie însinuate presiului.
 - 9., Rapoartele comisiunilor.
 - 10., Incheierea adunării.
- Oradea-mare, din șed. comitet. în 1. Decembrie, 1903.
- N. Zigre m. p. A. Horvath. m. p.
președinte. secretar

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Decembrie n. 1093.

Din cauza sfintei sărbători de mâne numărul proximo al foii noastre nu va apărea numai luni la amiază.

— Un prieten al țăranilor.

Sub titlul „Asociațiunii Sătenestii” a apărut la București o broșură de 46 pagini. Este o culegere de articole apărute în ziarul „Voința Națională” și semnate *Agricola*, pseudonim sub care se ascunde unul dintre fruntașii României: dl *Dumitru Protopopescu*, vice-președinte al Camerei României și directorul Creditului funciar rural.

Preșa din România a remarcat această broșură nu numai pentru că ea e scrisă d'un fruntaș al țării, ci mai ales pentru că ea tratează cea mai ardentă chestie: improprietărea țăranilor, chestie pe care dl Protopopescu o tratează și cu pricepere și cu deosebită căldură.

Vom reveni și noi.

— **Pentru Balteș.** În urma celor scrise de „Tribuna Poporului” despre serăcia în care a ajuns dl Andrei Balteș, după ce a stat în temniță mai mult de 7 ani pentru „Tribuna”, s'au găsit frații marinimoși, atât aici cât și dincolo, cari l'au ajutat așa că — după cum ne scrie — a putut să-și asigure traiul peste iarnă și să-și vadă și de sănătate, ca restabilindu-se, să se apuce ear de lucru.

E de regretat, că cei pentru care a stat în temniță au uitat cu desăvârșire de d-aa. par'că nu dela spatele lui Balteș ar fi făcut pe curajoșii domni cari dăscăleau toată lumea.

— **Emigranții în pericol.** Se depeșează din *New-York* că vaporul *Umbria* a societății *Cunard* erfi a sosit în *New-York*, pe copertă cu 450 de oameni din Germania și Austria. *Umbria* a pornit din *Tsiu-Tau* și pe întreaga cale abea a putut răsbi cu uraganie de pe mare. Mercurea trecută vaporul părea pierdut cu emigranții cu tot. Spaima între emigranții de pe copertă a fost atât de mare, încât ofițerii năi, cu revolve au trebuit să oprească pe călători. d'a nu se arunca în mare. În mijlocul pericolului de moarte, un preot catolic a rostit rugăciuni și asta a avut efect liniștitor. După atăta suferință, chinuții și oboșiți, au ajuns emigranții la *New-York*.

— **Cum își face drum minciuna.** Sunt trei săptămâni, de când dl Silvestru Moldovan, intrat cu simbrile la Sasul Marschall, scria în gazeta broșoveană „Sfruntatul neadever” că „Tribuna Poporului” a publicat în *ungurește* un *discurs* al dlui *Rossu Șirianu*. Nam crezut că trebuie să desmințim cele scrise de dl Silvestru, de oare-ce toți căi citește la noi, știu ce valoare are afirmarea asta, ear cetitorii noștri au cetit *discursul românesc* rostit la congregație de dl *Rossu Șirianu* în mijlocul furiei *ungurești*. S'au găsit însă la București *frați* cari să grăbească a crede neadeverul scris de dl Silvestru și să facă dintr'ansul armă pentru a ne combate.

Astfel „Epoca” dela 28 Noemvrie scrie: „La alegerea de deputat din Ugra, dl Tisza învinse numai cu ajutorul voturilor românești, asigurate prin intervenția vicarului Vasile Mangra și prin propaganda făcătoare a „Tribunei Poporului” dela Arad, care în vederea alegerii a tradus unele articole precum și discursurile redactorului său, dl *Rossu Șirianu* — *pe unguerește*!”, ceea-ce nu s'a mai pomenit în presa românească de peste Carpați.”

Luăm de martori pe toți cetitorii noștri tetra a desminții scrisele „Epocel” (care a luat de temei cele apărute în „Gazeta”)... Năi odată „Tribuna Poporului” n'a pledat pentru candidatura lui Tisza și nici n'a publicat în *ungurește* nici un *discurs* al dlui *Rossu Șirianu*; a publicat însă mai multe vorbiri pe cari dl *Rossu Șirianu* le-a rostit *românește* în congregația comitatului, spre marea suferință a șovinistilor ungueri.

Acesta este adevărul.

— **Guvernul sârbesc contra revoluționarilor bulgari.** „Politische Correspondenz” publică o notă oficială sârbă în care se spune că atât populația cât și cercurile oficiale au rămas nepăsătoare către Sarafoff, cu acazia trecerii acestuia prin Belgrad.

Serbia vrea să întretină o amicitie leală cu Turcia, iar, în ce privește soarta Macedoniei și a Serbiei-Vechi, își pune încrederea în acțiunea austro-rusă. Guvernul sârbesc nu vrea să întreprindă aventuri.

— **Drama familiară din comitatul Bichișului.** Am amintit într'un număr al foii noastre, cum o doamnă cultă, nevasta judeului de instrucție cu numele *Nyisztor* din Bichiș, a ajuns până la aceea stare a decăderii sufletești, încât după ce își înșela bărbatul cu un scriitor, cv l'umele *Kubik*, nu s'a îndestulit cu purta a aceasta rușinoasă, ci a făcut încercări ca să-și otrăvească bărbatul și mai pe urmă a plătit unui servitor 100 de coroane, ca să-l ucidă, dacă cumva n'ar prinde otrava.

Planul diavolesc a ieșit însă la lumină căci în servitor, un Român, a fost mai multă omenie decât în bestia de femoe, și a spus bărbatului grozava însăreinare ce i se dase. Bărbatul a făcut îndată arătare la judecătorie în contra soției sale și femoa criminală a fost numai de cât arestată. Cercetarea decurge și pécătoasa femoe neagă tot, dar înzădar, căci dovezile sunt sdrobi-toare. Judele *Nyisztor* fusese cu o săptămână înainte rău bolnav, și abea acum se știe, că boala sa era, otrava ce-l pusese femoa în mâncare. S'au găsit apoi și scrisori, ce a trimis ibovnicului *Kubik* în cari vorbește despre planul cum să-și prăpădească bărbatul.

În toate părțile unde a ajuns vestea acestei îngrozitoare crime, a pus lumea pe gânduri. Cum o doamnă cu creștere, învățată, nevasta unui judecător, mamă a mai multor copii, a putut să facă o faptă atât de grozavă, atât de ne mai pomenită în lume.

— **„Lemn și cărbune”,** acesta este titlul unei reviste ce apare în Rucurești de două ori pe lună. Revista e scrisă în limba română, germană și franceză și e menită a informa străinătatea asupra bogăției solului României, care are indeosebi păduri de mare preț și mine de cărbuni și peatră. Director — proprietar al revistei este dl *Constantin Talașescu*, el însuși proprietar de mine de cărbuni; d-sa este de altfel de origine din comitatul Aradului, unde tatăl său, octogenarul *Const. Taloș*, fusese notar (la Zimbru) și pentru naționalismul său a căzut jertfă brutalității lui *Tabajdi*, fișpanul de tristă memorie pentru Români. Ne bucurăm din suflet vezând că un frate dela noi a ajuns în România s'agite o chestie economică de așa mare însemnătate, și dorim tot succesul!

— **„Egyetértés”,** ziarul kossuthist redactat de *Fenyő Sándor*, face cunoscut că toți căi se abonează, vor primi un „*Rákoczy Album*”. Prețul de abonament 1 fl. 20 cr. pe lună.

— **Linsarea a patru negri.** Aproape de Springfield (Statul Illinois, America de Nord), patru negri cari violentaseră niște femei albe, au fost arestați. În timpul nopții, mulțimea a năvălit în închisoare, a ridicat pe cei patru negri, i-au dus în câmp deschis unde i-au crucificat, bătându-le cu groase în mâni și în picioare. Apoi în revărsatul zilei, au aprins sub picioarele lor movili de lemne stropite cu petrol, arzându-i astfel.

— **Pentru schitul din Valea Godinova.** Monahul *Macarie Gușca* adresează, având binecuvântarea P. S. Sale Dlu Episcop Nicolae Popoa, un apel către on. preoțime și către sufletele drept-credincioase pentru ajutoare pe seama renovării schitului, de lângă minunatul izvor tămăduitor din Valea-Godinova „Unul dintre mijloacele cele mai puternice — zice cuviosul părinte — de a susține pe poporul în adevărata religie ortodoxă este de a avea și noi Români un schituleț care cel puțin să servească creștinilor din jurul nostru ca loc de cuviosă retragere și recreație sufletească pentru întărirea simțământului religios moral”. Marinimoasele contribuiri să se trimită la adresa numitului monarh care va cvita pe cale publică rezultatul colectării. Adresa: Valea Godinova p. u. Nemet-Bogsan.

— **Naftalina** O comunicare a celebrului chimist *Berthelot*, de la Academia de științe din Paris, va fi o mare desiluzie pentru bunele menagere cari fac mare de uz naftalină pentru a apăra hainele și blă-

nile contra moliiilor. După d. *Berthelot*, naftalina nu are numai un miros disolăcut, dar îi lipsește cu desăvârșire ori-ce putere asupra ouălor insectelor devastatoare, precum, de alt-fel, și asupra tuturor microbilor de origine animală. Din contra sunt eficace terebentina și benzina, fiind-că acestor corpuri sunt în acelaș timp oxidabile și oxidante.

— **Dar.** Pentru parhia gr.-or. română din Jabuca, Torontál-Almás a binevoit a contribui Mult Stimatul Domn *Emanuil Ungurian* avocat din Timișoara 10 coroane.

I-se exprimă mulțumită. *Lazar Vuc*, președinte.

— **Dela Ateneu.** Iată seria conferințelor ce se vor ținea la Ateneul Român:

Dl Gr. *Tocilescu* va vorbi *Duminecă*, 7 Decembrie, despre *Cuza-Vodă*.

Dl N. *Xenopol* va vorbi *Joi*, 11 Decembrie, despre *Partide și secte*.

Dl *Aurel Iliescu* va vorbi *Duminecă*, 14 Decembrie, despre *divorțurile la noi*.

Dl *Gheorghe Ionescu* va vorbi *Duminecă*, 21 Decembrie, despre *Ereditatea față de educație*.

Dl Dr. N. *Minovici* va vorbi *Duminecă*, 28 Decembrie, despre *Serviciul antropometric*.

Dl *Creangă* va vorbi *Duminecă*, 4 Ianuarie, despre *Luxul din punct de vedere economic*.

Dl N. *Mihăilescu*, profesor, va vorbi *Joi*, 8 Ianuarie, despre *Londra*, capitala *Englizei*.

Dl C. G. *Petrescu* va vorbi la 18 Ianuarie despre *industria casnică la sate*.

Dl Dr. *Eracle Sterian* va vorbi la 29 Decembrie despre *Gută (podagră)*.

— **Escită în mod deosebit** atențiunea publicului vitrina fenomenal de strălucită, a giuvargiului nostru de bun renume *Weinberger Ferencz*, în care sunt îngrămadite bijuteriile cele mai frumoase și mai de gust, poate acolo fiecare afla ori-ce, care dorește să cumpere iubiților săi și cel mai neînsemnat de ieftin obiect, se satisfacă acolo și cele mai extravagante pretenții, serviciul este afabil, conștiințios și culant, recomandăm atențiunii on. public prăvălia această solidă, ceasornice veritabile de Geneva, bijuterii de aur, magazin propriu de argintării. Telefon pentru oraș și comitat Nr. 439.

— **Atragem atențiunea on. public** asupra prăvăliei de juvaere și turnătorie de artă, care e bogat asortată cu felurite juvaere din propriul atelier, totodată asupra obiectelor potrivite pentru donuri de Crăciun, Anul-nou și pentru nunte, cari se pot cumpăra pe prețuri foarte ieftine. *Klein József*, Arad Piața *Andrássy* Nr. 17, Palatul *Reinhardt*.

— **Nici o damă care are zestre de un milion** nu poate cere giuvaerice mai frumoase, ca acele dela *Farkas-Streicher*, *Tökölly-tér*, casa băilor *Katalin (Opri)*, lângă biserica română, Arad; aci să află un mare asortiment de giuvaerice de aur și argint, cu prețuri foarte moderate. Intrare separată pe piața *Tökölly*. Aci se pot comanda supt prețuri tare moderate cadouri de Crăciun și anul-nou, din aur și argint de China.

— **Acum e ocazia!** Cine vrea să cumpere obiecte pentru cadouri de Crăciun și Anul-nou, să nu scape ocazia de a cumpăra foarte ieftin la prăvălia lui *Nádlér Lajos*, în Arad, *Andrássy-tér 16*.

— **Cea mai nestrucăcioasă cremă** pentru înfrumsetarea tenului e crema de flori de iliac, un borcan costă 1 cor.

Pudră de flori de liliac 1 cutie 1 cor.

Săpun de flori de liliac bucata 70 fil.

Pasta Iuno 2 cor.

Pudră Iuno 2 cor.

— **Mijloc sigur** contra durerilor de stomac, a sgărciturilor și a catarurilor de stomac, contra boalelor învechite de stomac și contra lipsei poștei de mâncare, pe urmă un mijloc sigur purgativ fără dureri: e ceaiul întăritor de stomac al farmacistului *Kossuth*. O cutie de probă 1 cor. 20 fil., o cutie de probă 2 cor.

— **Contra guturaiului, tusei, răgușeliei, flegmei și a afecțiunilor laringilor** are un efect miraculos pastilele de pept *Senega*. Se pot găsi în farmacia „*Verg-Maria*” alui *Kossuth*, în Arad, Piața *Boross-Beni 150 (casa Dengl)*

Spirit rafinat, vnzare mare . 118.—
” ” ” mică . 120.—
” brut vnzare mare . 116.—
” ” ” mică . 119.—
100 kilograme borhot uscat 12.80.—13.00

Bursa de grâne din Budapesta.

50 chlgr. grâu pe Aprilie. cor. 7.79—7.70
” ” săcară pe Aprilie ” 6.56—6.57
” ” porumb pe Aprilie. ” 5.45—5.46
” ” ovės pe Aprilie . ” 5.16—5.17

Bursa comerțului cu porci din Kőbánya.

Raport dola 1 Decembrie.
Porci grași (ungari), per. peste 400 Kgr. 114—116 fl.
” ” ” până la 300 . 110—112 ”
” ” ” tineri până la 320 . 120—121 ”
” ” ” tineri ” 250 . — ”
” ” (sârbi) per. peste 260 . 120—121 ”
” ” ” până la 240 . 118—119 ”

POSTA REDACȚIUNELI.

Dragă Ghiță. Mersi, facem. Merită să colectezi.

George Papp, Capnicbania. Acel călindar se găsește la Librăria P. *Simion*, Arad.

P. Russu, Pecica. Da, când va fi loc.

P. Pascu, Pesac. Drept ai câtă vreme ai dovezi.

Cireșia. „Faptele unui preot” nu se pot publica. Cum ai și crezut ca să publicăm 31 pagini mari (ar face un număr dublu întreg) despre o afacere locală?

P. Despa, Dumbravița. Se poate comanda d'a dreptul, pe adresa „*Moda Nouă*”, București.

Red. respons. *Ioan Russu Șirianu*.
Editor *Aurel Popovici-Bareanu*.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

8029 tkvi szám 1903.

Póthirdetmény.

A tenkei kir. Járásbiróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint *Lázár György* ügyvéd aradi lakos végrehajthatónak *Mihok Mikuláj* beél örvényesi lakos végrehajtható szenvedett elleni 600 korona s járuléka iránti végrehajthatási ügyében 6930/903 sz. a kibocsátott árverési hirdetmény, a beél örvényesi 16 sz. tkvben A I 18. 175 hsz. a foglalt ingatlan járandóságok a C. I. sorszám alatti solgalmi jog érintetlen hagyása mellett 702 koronában; továbbá a beél-örvényesi 62 sz. tkvben A. I. 44. 256 h-szám alatt foglalt ingatlanoknak *Mihok J*uont illető részre 261 korona kikiáltási árban beél-örvényesi község házában 1903 évi december hó 30 napjának délelőtt 10 órájára kitűzött árverés az 1881 LX. t. cz. 167 § a alapján az aradi gör.-keleti egyházmegye végrehajtható érdekében is 600 korona tőke követelése s járuléka kielégítése végett megtartani fog.

Kelt Tenkén a kir. Járásbiróság mint tkvi hatóságnál 1903 december 3 napján.

Olvashatatlan aláírás.
kir. Járásbiró.

78 1—1

Concurs.

— **Directiunea institutului de credit și economii „Ciacovana”** în Ciacova publică concurs pentru ocuparea postului de contabil.

Salar anual: 1200 Coroane — locuință în natură și tantiemă statutară.

Cei-ce doresc a reflecta pentru dobândirea acestui post au a documenta, cumcă au absolvat școala comercială cu examen de maturitate; se poseadă limba română, germană și maghiară perfectă în vorbire și scriere.

Rugările sunt a se adresa domnului *George Breban* directorul institutului și mare proprietar în Ghilad (Gilád) până inclusive 10 Ianuarie st. n. 1904.

Cei cu praxă de bancă sunt preferiți.

Ciacova, la 15 Dec. st. n. 1903.

76 1— *Directiunea inst. Ciacovana.*

Stofe moderne pentru toamnă și iarnă

e în interesul damelor să-și cumpere numai după ce a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără concurență Cumpărări avantajoase.

Stofe de Cybelin,	lățime 120 cm.
„ lucii pentru dame	„ 120 „
„ țesătura noduroasă	„ 120 „
„ late, negre și colorate	„ 140 „

Catifea pentru spălat,

modele admirabile.

Flanel francez și barchet p. spălat.

Prăvălia de mode alui

SINGER
SÁNDOR

ARAD, ANDRÁSSY-tér 20.

(Casa Fischer Eliz).

In provincia trimitem mostre gratuit,

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravălie nouă!

Următorul D-nei Véd. I. Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă,
porțelan, lampe și
rame de tablouri.

ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20).
Casa contelui Nádasdy, colțul străzii
Förroy.

Pe lângă prețuri moderate se
afă de vizzare vase de porțelan,
pentru cafea, ceai; vase de la-
voir, obiecte de gală din majolika,
lampe de masă și pendante, tot
felul de obiecte de sticlă, obiecte de
cristal, colorate șel.

Cadouri de crăciun și
anul-nou!

Petrol de cristal,
litru 20 cr. (40 fl.).

Pravălie nouă!

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Industrie locală!

Serviciu escelent!

ALBRECHT ÁGOSTON

(mai înainte Cseh Katalin)

din luna Maiu 1903 în

ARAD,

Strada Salacz

(Casa Löcs).

Recomandă în atențiunea mult
on. public marelui său

**magazin de mănuși pentru băr-
bați, dame și copii**

fabricat propriu, brăne, legături de
stomac, suspensorii, șarșafuri de
piele, irigatore și pânze de gumă,
precum toate câte se țin de bransa
asta, pe lângă prețuri estime. — Asor-
timent uriaș 1058 31-50

SEIDEL OTTO,

fabriquant de călăuzi,

ARAD, Andrassy-tér Nr. 9

(vis à vis cu biserică).

Execut orice fel de echipu mi-
litar, posesiv financiar pentru pompieri,
pentru preoți și civili, calitate bună,
preț moderat. 935 63-80

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente,
mortii, sepe de înmormântare!

Agentura principală în Arad
A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENI

„TRANSSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bă-
Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă
mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen flos, rente, zestre pentru fetițe,
de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, sepe de înmormântare. La
din urmă de la 50-500 cor. se plătesc la momentul zina morții întemplet;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobilă, mărfuri, produse de câmp
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, halne, reevizite ș. a. prin spargere
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, viă (vinea), plant
dustriale: cânepă, in, himeț, nutrețuri, tabac ș. a.

Desigur! se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre
locale și cereuale mai în fleșec-nare comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899. 423 -30

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și
ce aveți de pro

Nou atelier pentru fabricare de roți și trăsuri

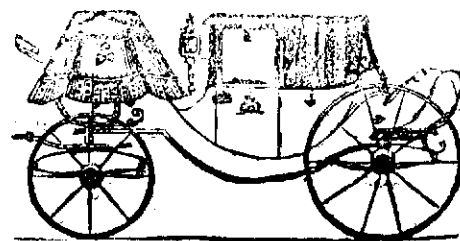
Am onoare a aduce la cunoștință on. public din loc și din provincă

Arad, strada Kossuth n-rul 18

am deschis un

atelier pentru fabricare de roți și trăsuri

corespunzătoare rececrișelor moderne.

Îndeplinesc în acest atelier
lucrările și reparaturile corășilor
toare solid și prompt, pe lângă
avantajoase. Provoacă-mă la
că numai în fabrică de mână
lucraș. sunt în poziția de a putea
face pe deplin m. on. public, pent
cărui sprijin mă rog.

On. nos. stimă

1058 12-

Kiss Odön, fabricant de roți și trăsuri.

BRUNNER BÉLA, ARA

(Piața Libertății Nr. 20, colțul străzii-Förroy).

== CUMPĂRARE OCASIONALĂ ==

Pentru edificare și strămutare de local.

Prețuri colossal reduse!

Cu deosebire ieftin de tot se vor vinde felurite obiecte
de lux, Bronz, piele, lemn și plüsch.

Gukkere pentru teatru!

Tabachere de piele pentru bani, țigări și tabac; felurite
geamantane pentru călătorii.

Șaluri pentru voiajuri!

Mănuși fine bărbătești și femești. Evantaile de bal ext
ordinar de elegante.

Asortiment bogat în tot felul de articole de modă pent
bărbați.

Pălării, jobene, claque, mițe de băești și călătorii Căma
mangete, cravate, batiste, ciorapi, ghete, cămașne, bastoane
paraplee etc. etc.

Galoși foarte fini, veritabili de America.

Comande în provincia să execută prompt.

Prețuri ieftine! Servire promptă! Prețuri ieftine!